

Havbúnaðarfelagið

FAROESE FISH FARMERS

Atlantisk Laks

Status og Utsikter – Og en Benchmark..

Hotel Føroyar

Tórshavn, 1. Mars 2019

v / Ragnar Nystøyl

KONTALI

AGENDA

1. Et tilbakeblikk på 2018
2. Trender og forventninger – 2019
3. En Global Produktivitets-benchmark
4. Utvikling i Kostnader – Konkurranseskraft
6. Pris- og inntjening – Drivere bak så mangt

Et tilbakeblikk på 2018

KONTALI

Spådommen fra ifjor.....

Slaktekvantum

	2018E					
	2016	2017	Chg.	Modell	Chg.	Range
Norge	1171	1208	3 %	1290	7 %	1280 - 1330
Chile	504	579	15 %	607	5 %	580 - 630
UK	157	174	11 %	156	-10 %	150 - 160
Nord-Amerika	169	162	-4 %	169	4 %	165 - 180
Færøyene	77	80	4 %	77	-4 %	74 - 85
Island	8	12	48 %	18	53 %	16 - 19
Andre	79	90	14 %	91	1 %	88 - 95
Totalt	2166	2305	6 %	2409	4 %	2360 - 2500

«Fasit - Slaktevolum»:

2 418 + 5 %
Avvik: 10' tonn

Markedsfordeling

	2018E					
	2016	2017	Chg.	Modell	Chg.	Range
EU	1047	1022	-2 %	1079	6 %	1 060 - 1 110
USA	422	440	4 %	469	7 %	460 - 500
Russland	78	76	-2 %	83	9 %	80 - 90
Japan	65	64	-2 %	68	5 %	65 - 75
Brasil	93	92	-1 %	100	9 %	95 - 105
Kina/HK	89	87	-2 %	98	13 %	95 - 110
Andre	434	481	11 %	537	12 %	525 - 550
Totalt	2228	2263	2 %	2434	8 %	2 380 - 2 530

«Fasit - Salgsvolum»:

2 406 + 6 %
Avvik: - 28' tonn

KONTALI

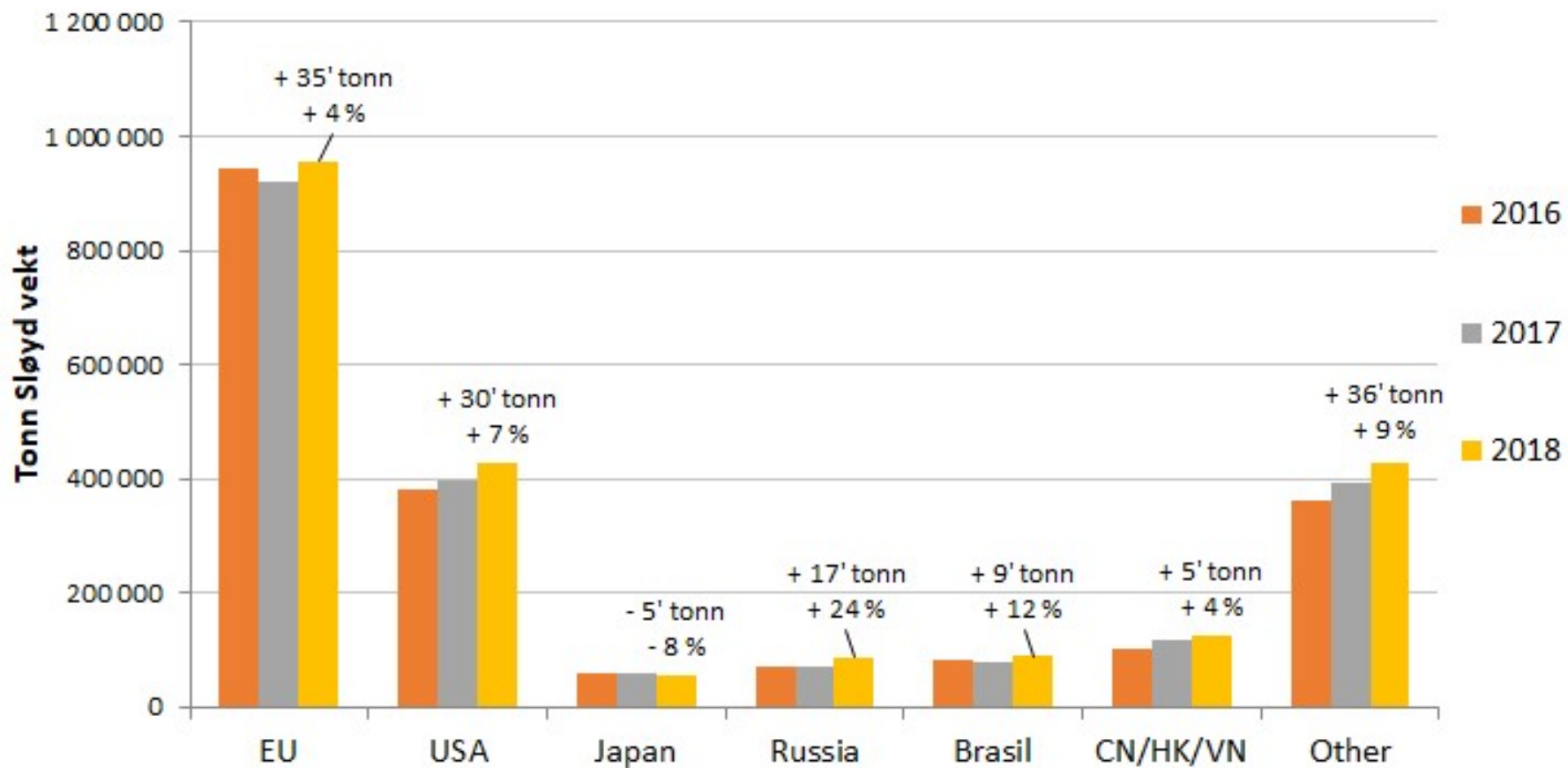
Systemizing the world of aquaculture and fisheries

Spådommen fra i fjor «Spot-on» totalt, men.....

I 1 000 tonn (wfe)	"Prognose"	"Faktisk"	"Avvik"
Chile	607	677	70
Norge	1290	1 253	-37
Skottland	156	154	-2
Færøyene	77	72	-5
Island	18	14	-4
Nord-Amerika	169	164	-5
Andre	91	85	-6
			10

- Lavere enn prognose i alle regioner, unntatt...
Chile - med +70' tonn, over 10 % mer enn prognosen

Atlantisk Laks; Markedsvekst 2018 (+ 6 %)

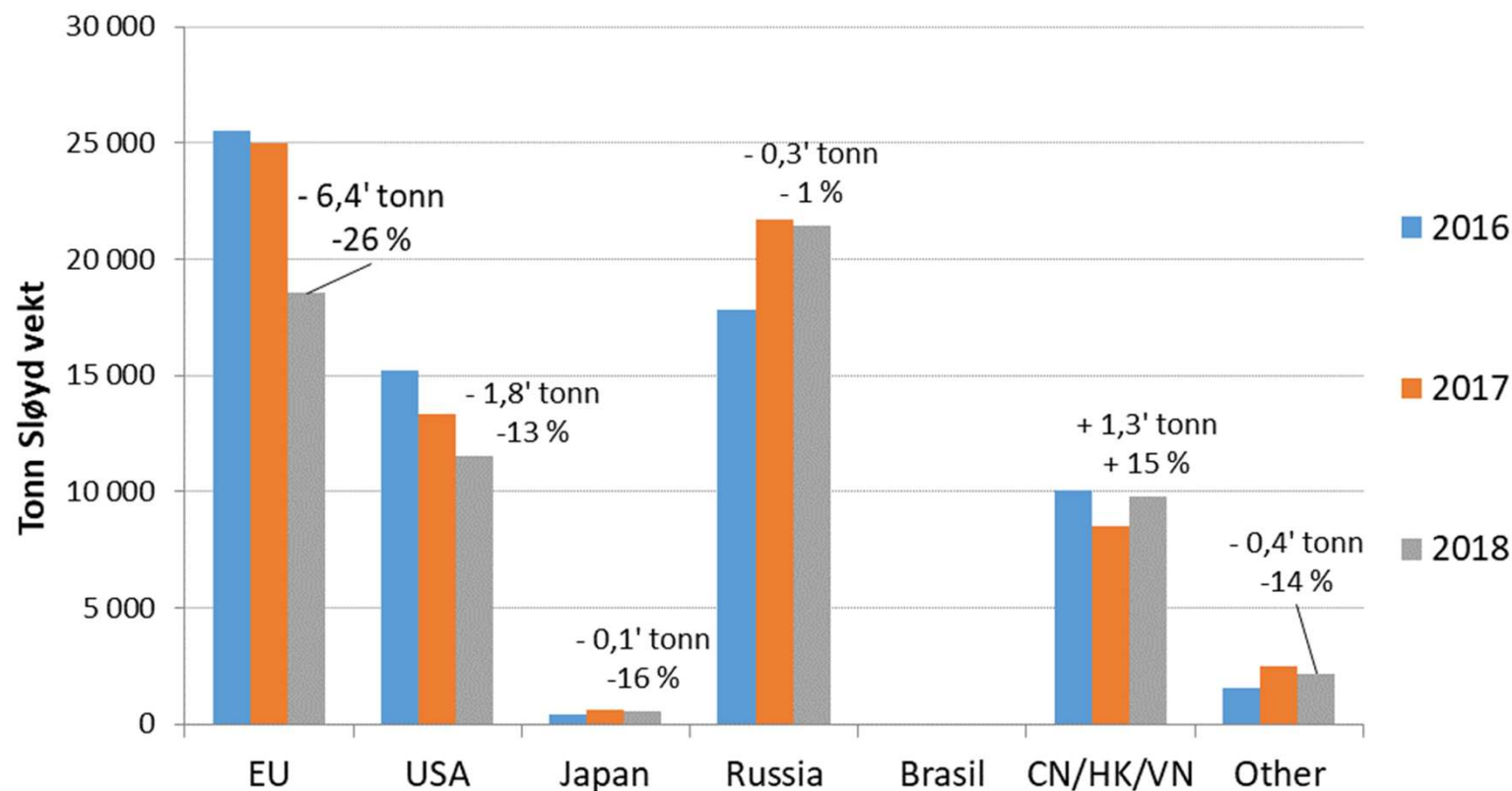
Første Halvår: + 83 000 tonn (+ 9 %)

Andre Halvår: + 45 000 tonn (+ 4 %)

KONTALI

Systemizing the world of aquaculture and fisheries

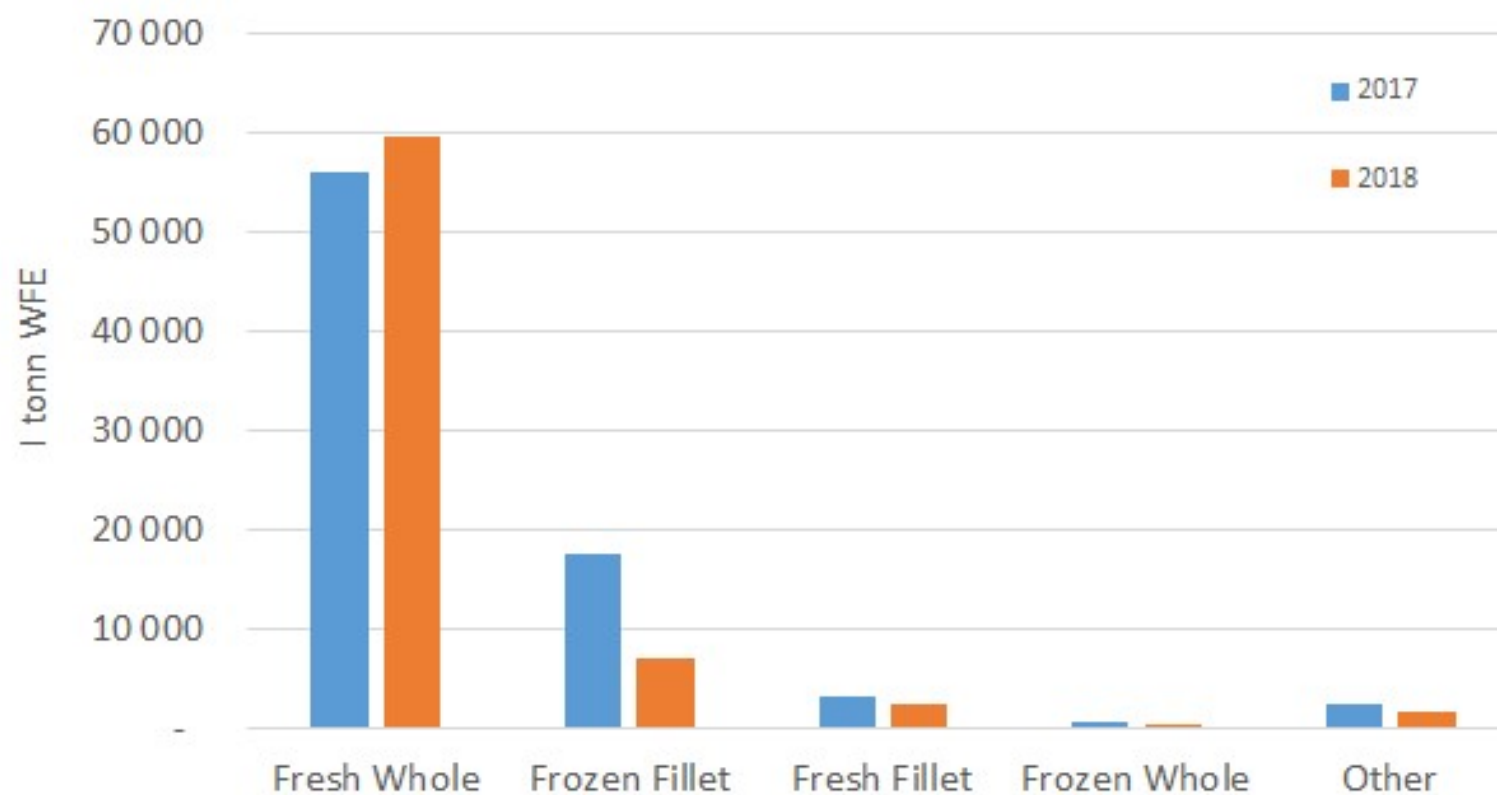
Markedsutvikling – Kun for Færøysk laks

Første Halvår: - 6 300 tonn (- 17 %)

Andre Halvår: - 1 400 tonn (- 4 %)

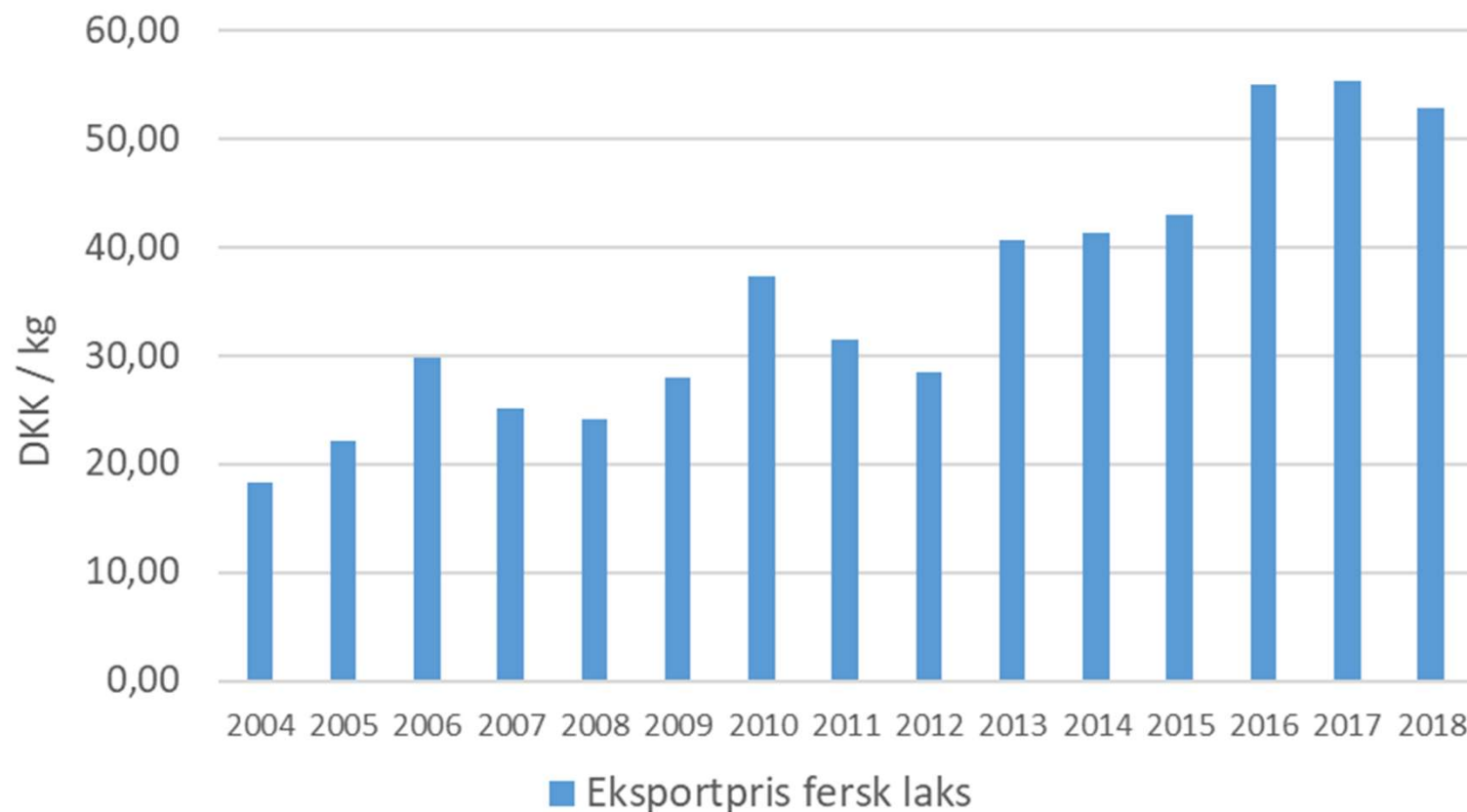
Markedsutvikling – Kun for Færøysk laks – Per produkt

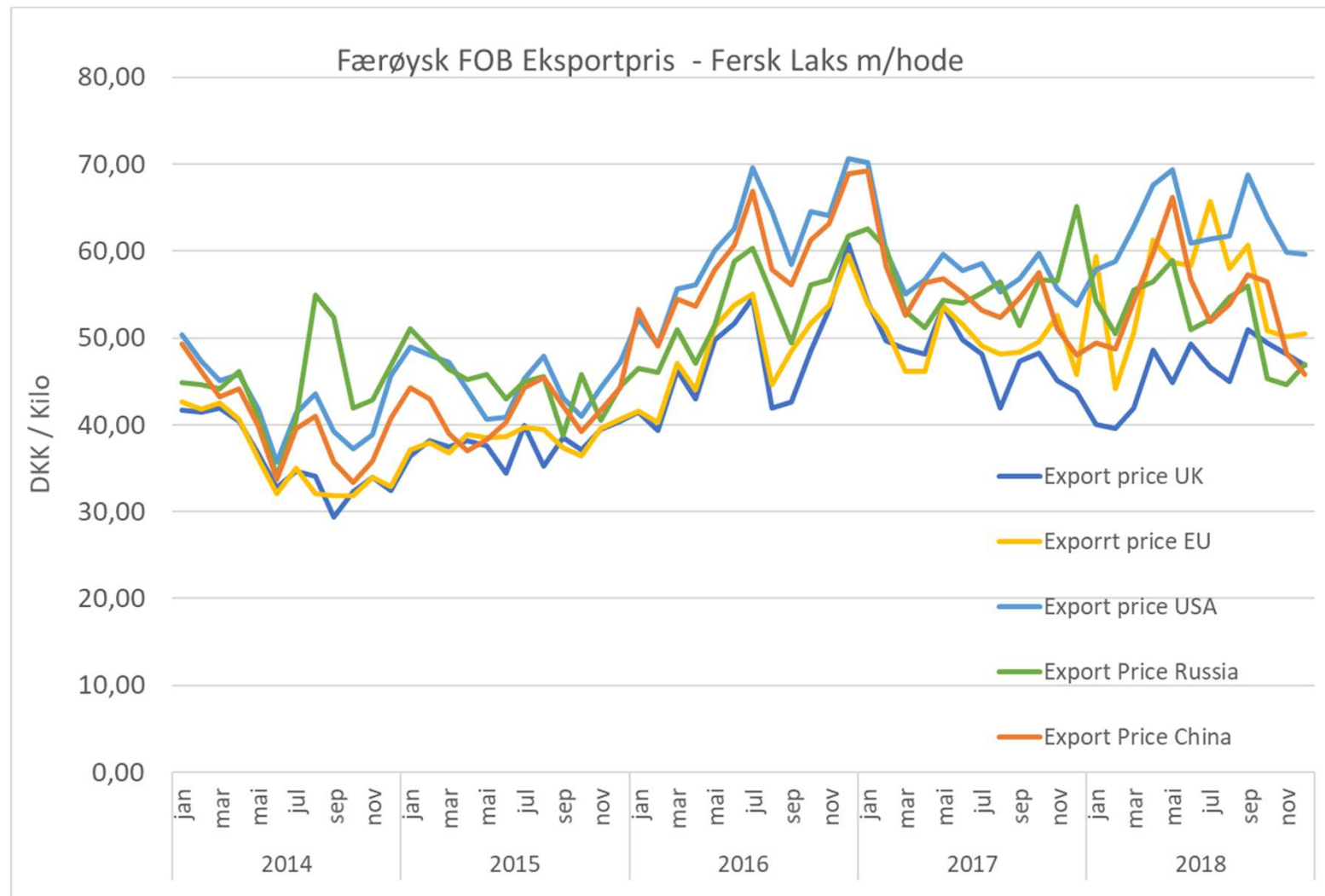
Nedgang for alle andre kategorier – Til fordel for Fersk laks..

Prisutvikling – Fersk Atlantisk laks

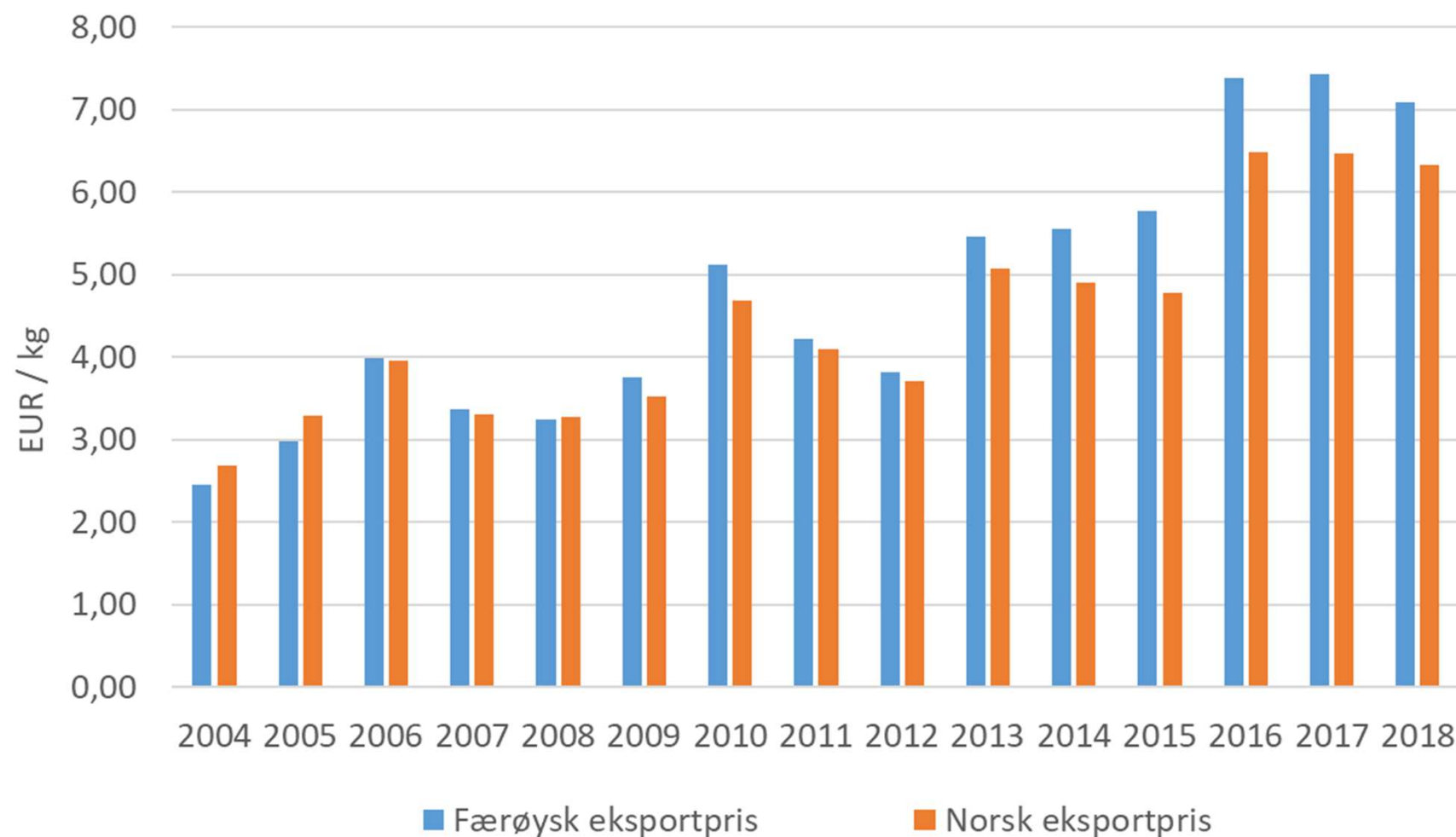
Fob Eksportpris fra Færøylene – Nedgang på DKK 2,40 (- 4%)

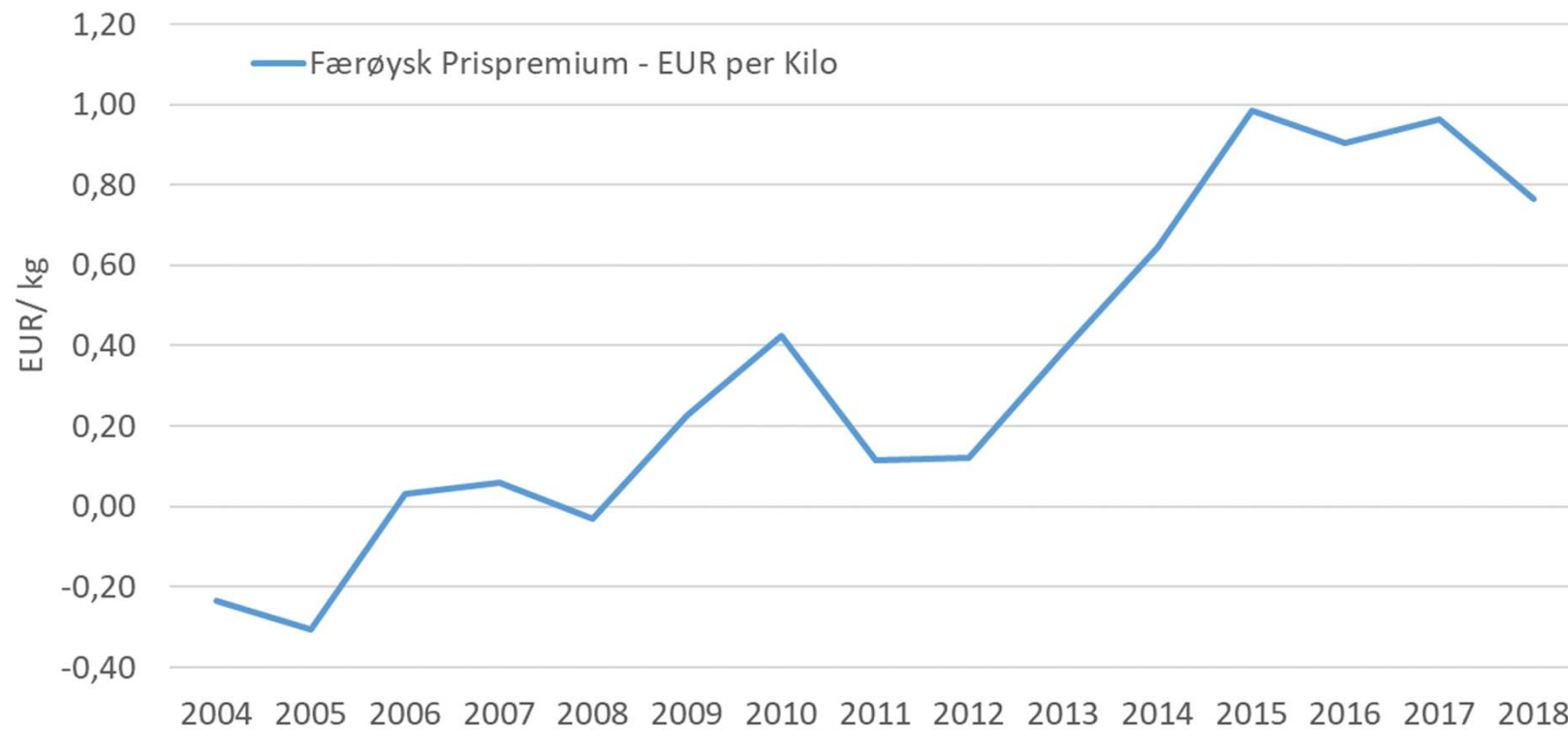
Prisfall i de fleste markeder – USA og UK avviker fra trend

Færøysk Prisoppnåelse i markedet – Sammenligning Norge

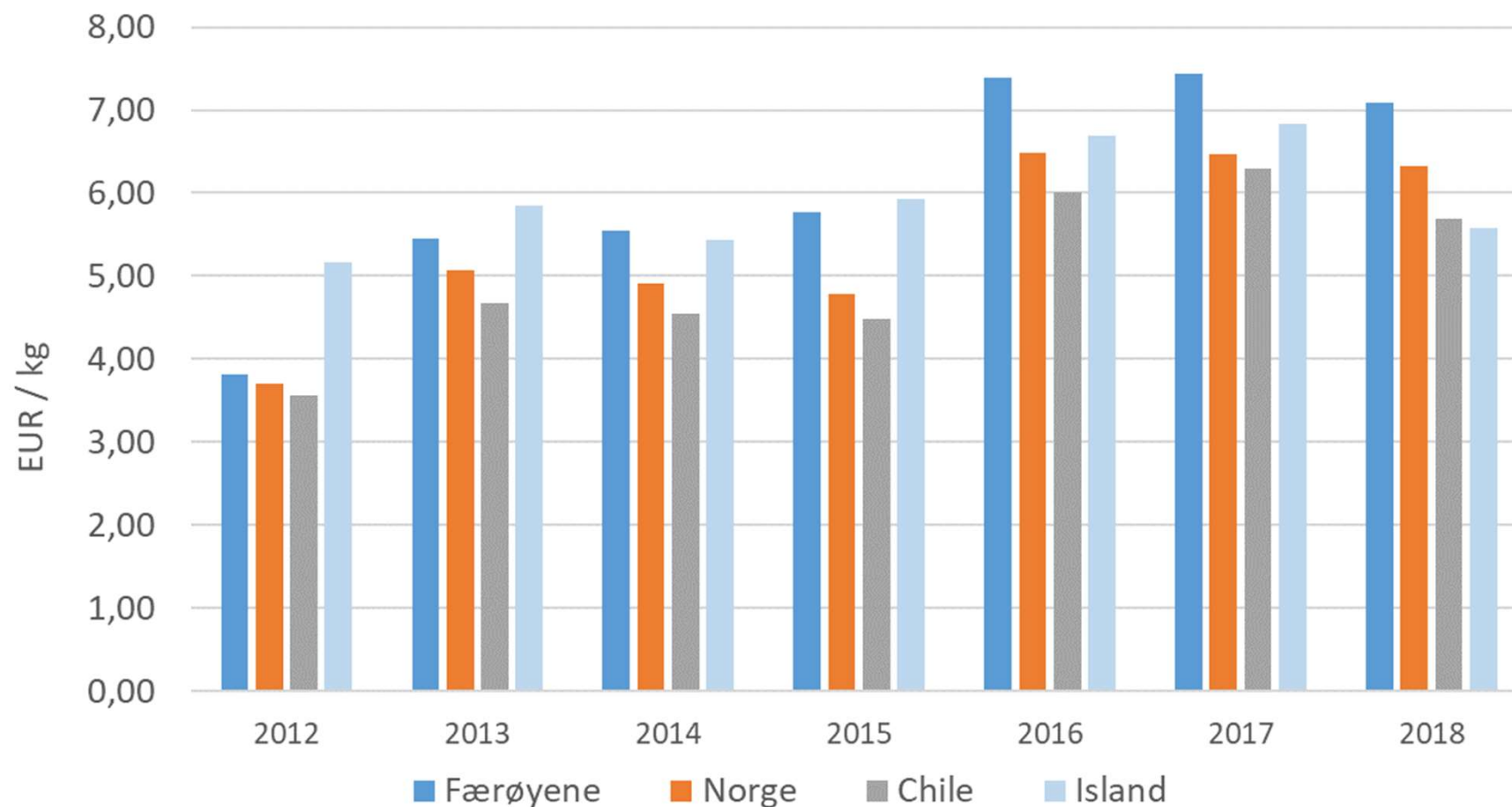

Færøysk Prisoppnåelse i markedet – Premium fremdeles høy Men minkende sammenlignet med 2015 – 2017

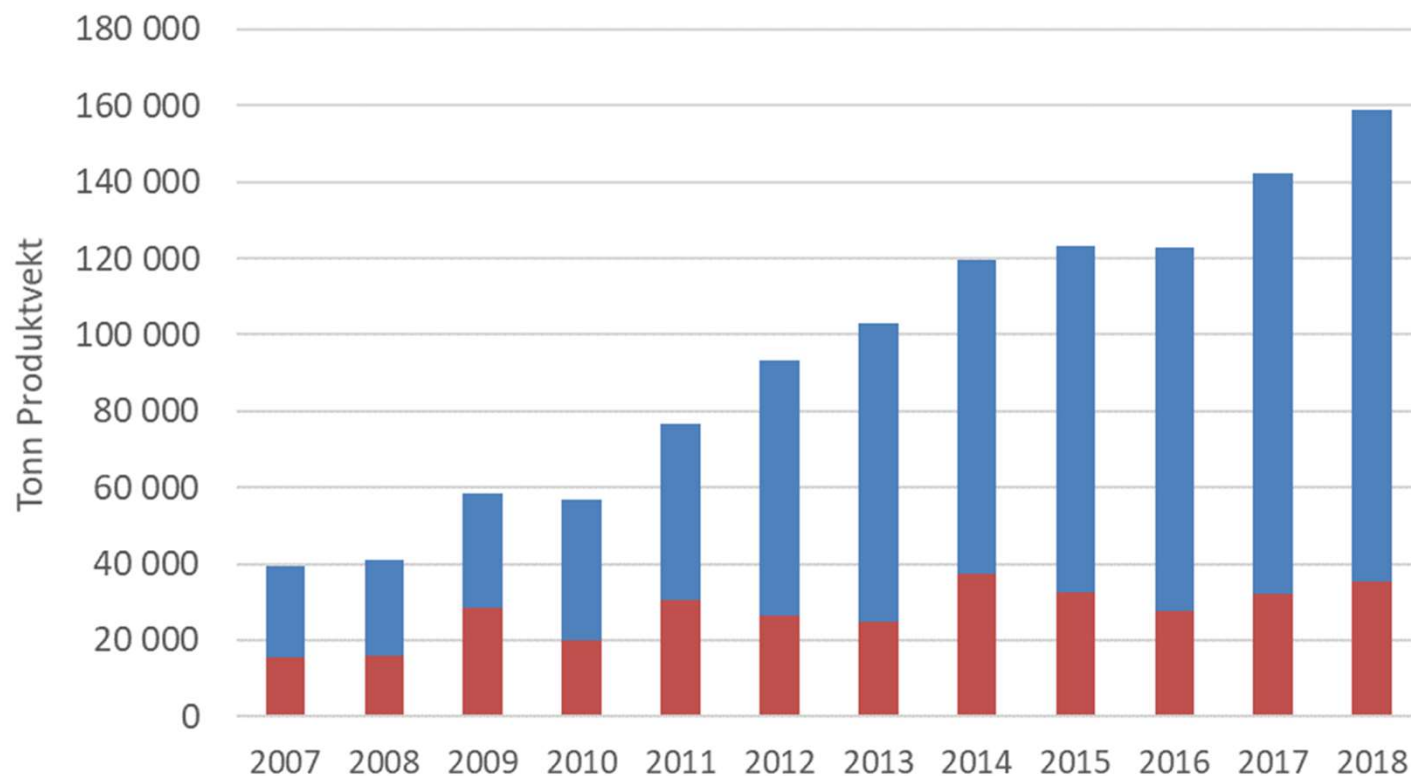
Færøysk Prisoppnåelse i markedet

..Samtidig – Hvis målt i EUR – Økende premium mot Chile/Island

Tilførsel Fersk & Frossen Atlantisk Laks - Storfiskmarkeder*

**Kina, Hong Kong, Vietnam, Taiwan & Sør-Korea*

Markedsvekst «Storfiskmarkeder»:

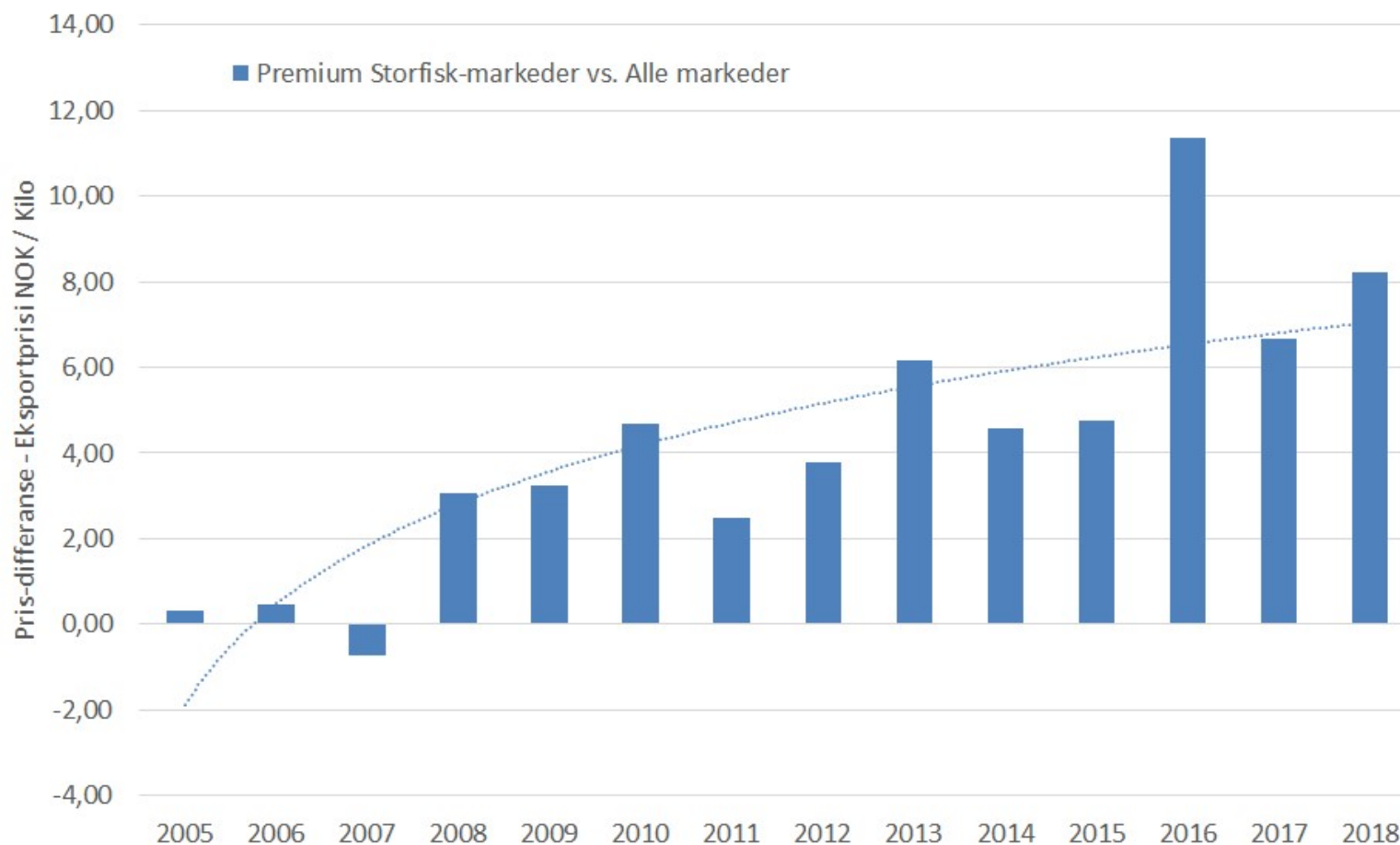
+ 300 %

Markedsvekst «Globalt»:

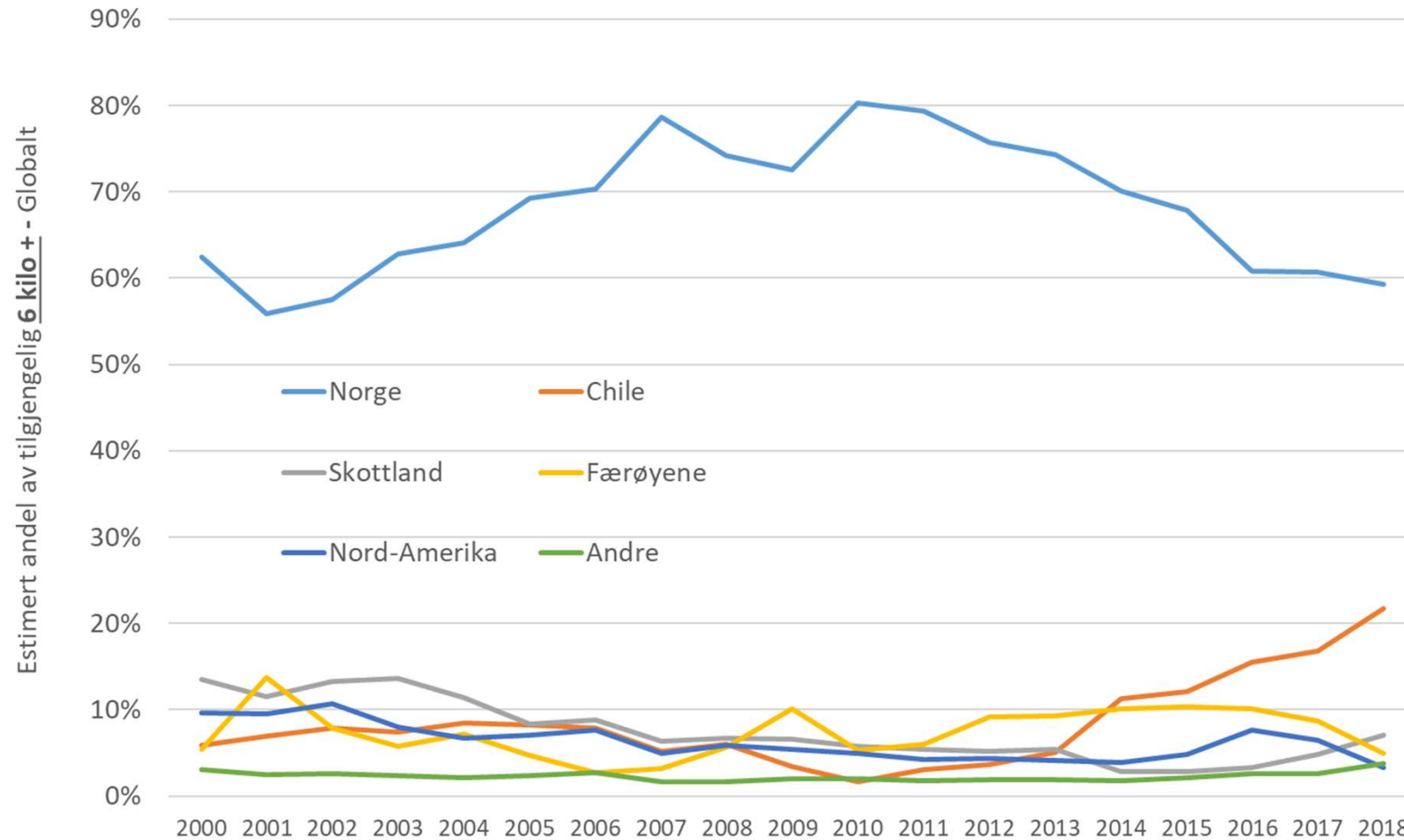
+ 73 %

KONTALI

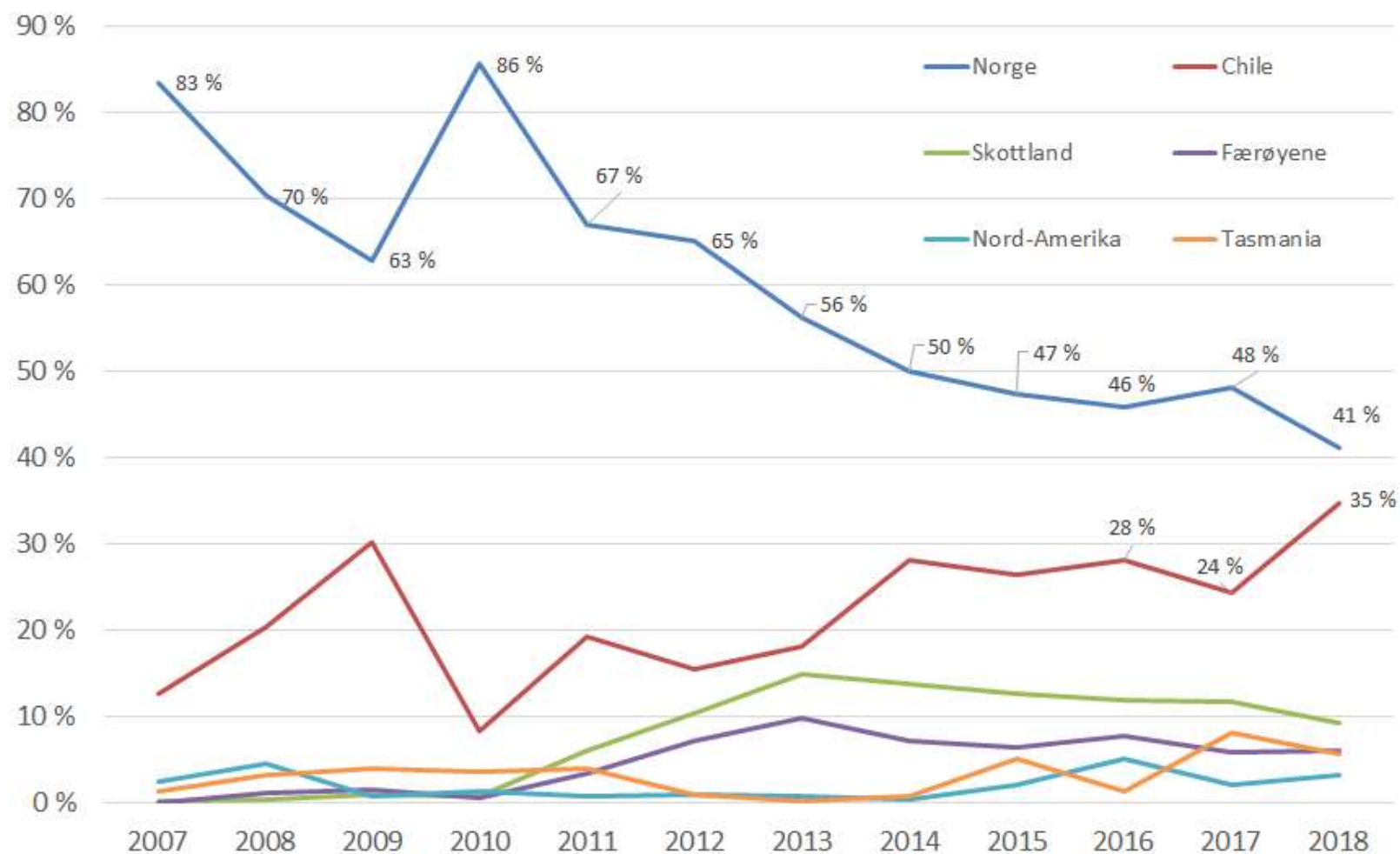
Pris-premium Norsk Eksportpris i Storfiskmarkeder vs. «Andre»

Selv om Færøyene er «Best» på storfisk, er de ikke «Størst»....
Og Chile har gjort kaka vesentlig større i 2018

Markedsandel – I utvalgte Storfiskmarkeder

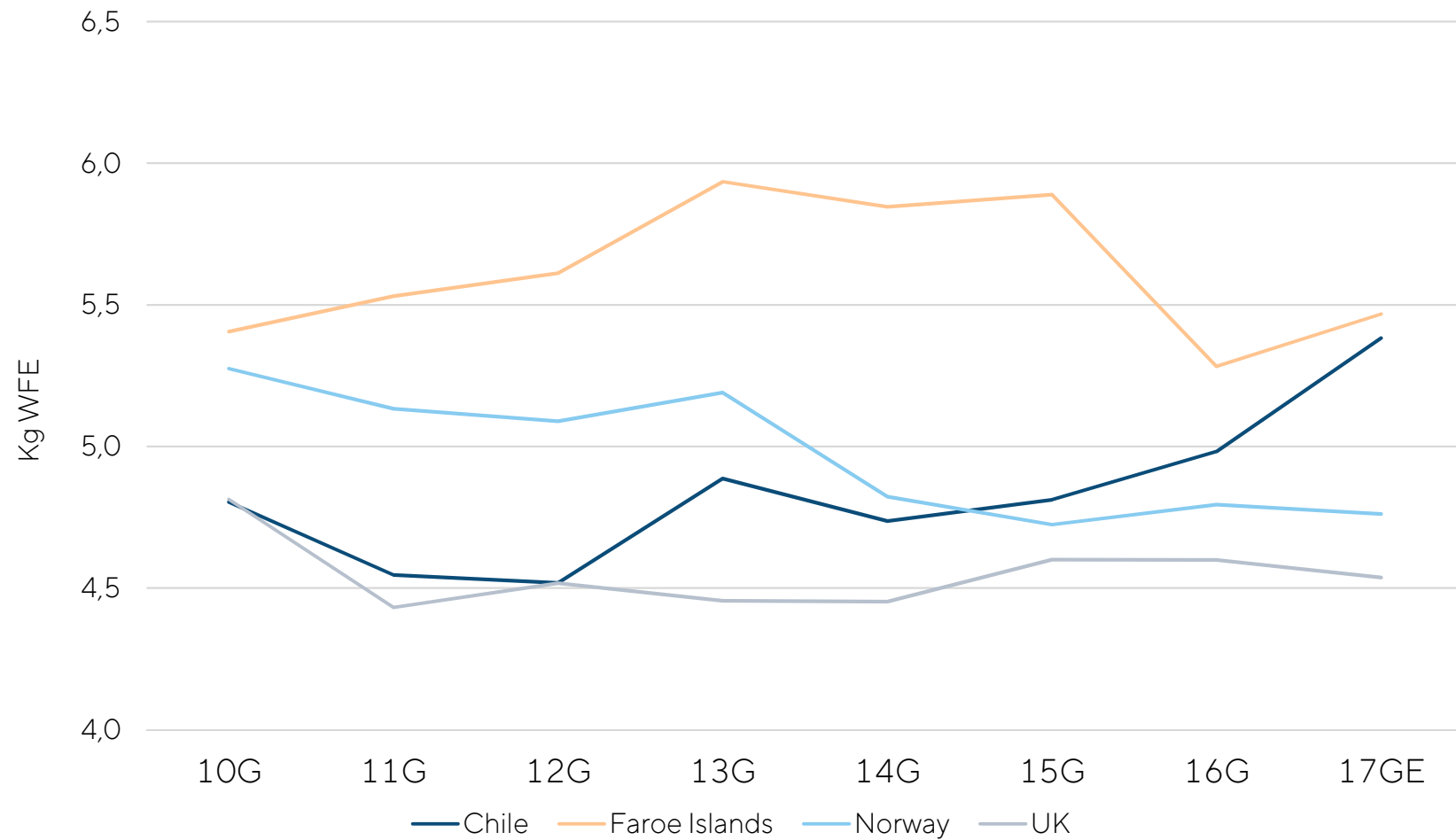
Oppsummering 2

- **2018 vil;** gitt hendelser i Januar & Februar, gi
Fremdeles gode priser – Dog, prisnedgang vs. 2016 / 2017 ✓
Mindre prisnedgang for Færøyene enn for «Andre» / De store..
- Markedets «evne til» og «ønske om», å ta unna betydelige
mengder laks; Må ikke undervurderes.... ✓
- Chile – påny; Jokeren mtp. produktivitet og faktisk tilførsel herfra ✓
Igjen;– Nedsidepotensiale synes større enn oppsiden (volum) X
(Men, - der tok vi feil i fjor.....)
- Norge; «Recovery» på produktivitét (17G) X/V
Fremdeles spenning til potensialet i 2. Halvår – Større økning ???.
 - Kulde gir mindre luseplager X/V
 - Kompensasjonstilvekst X/V

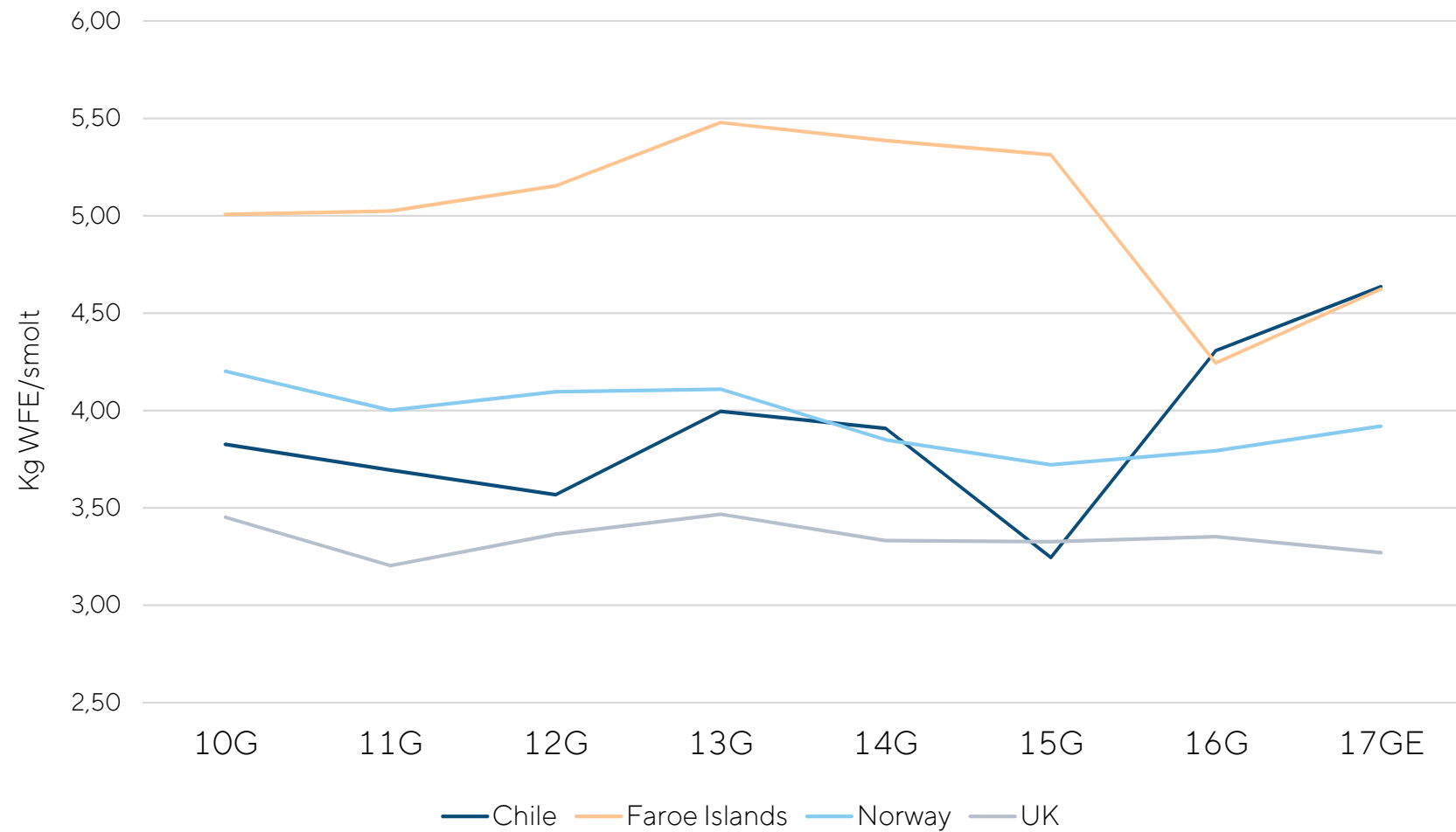
En global Produktivitets-benchmark Atlantisk Laks

KONTALI

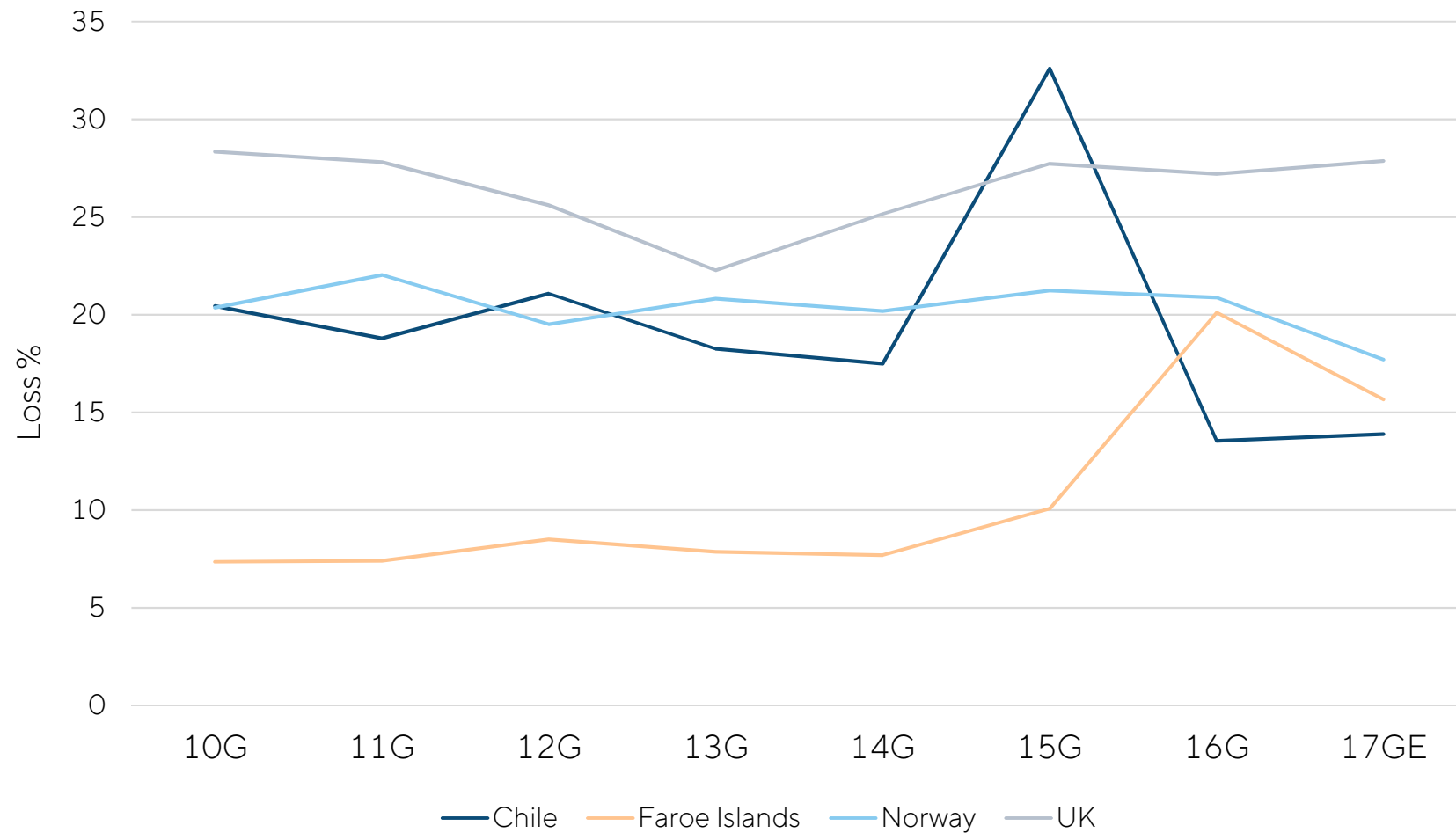
Slaktevekt - I kilo WFE Per generasjon

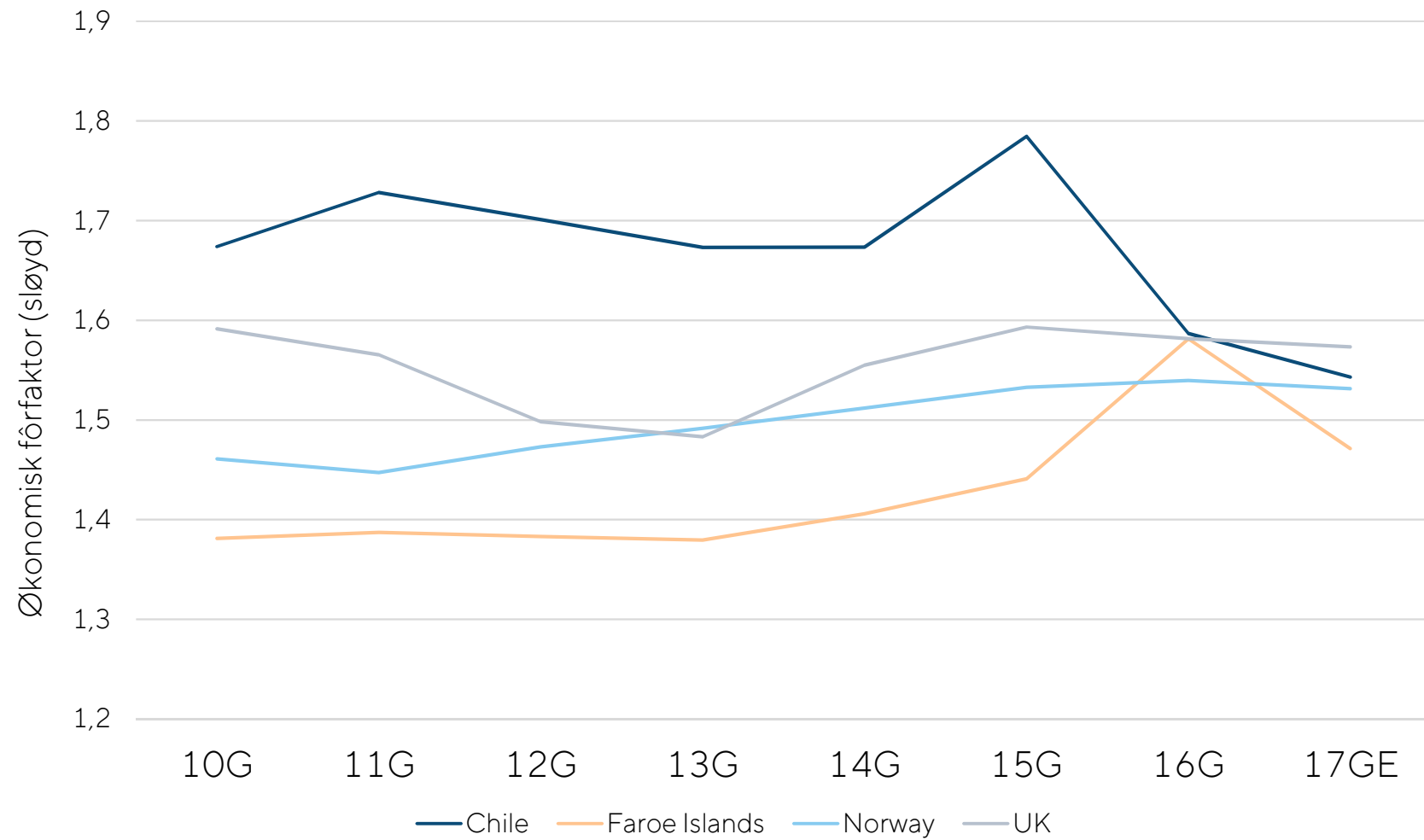
Utbytte per smolt

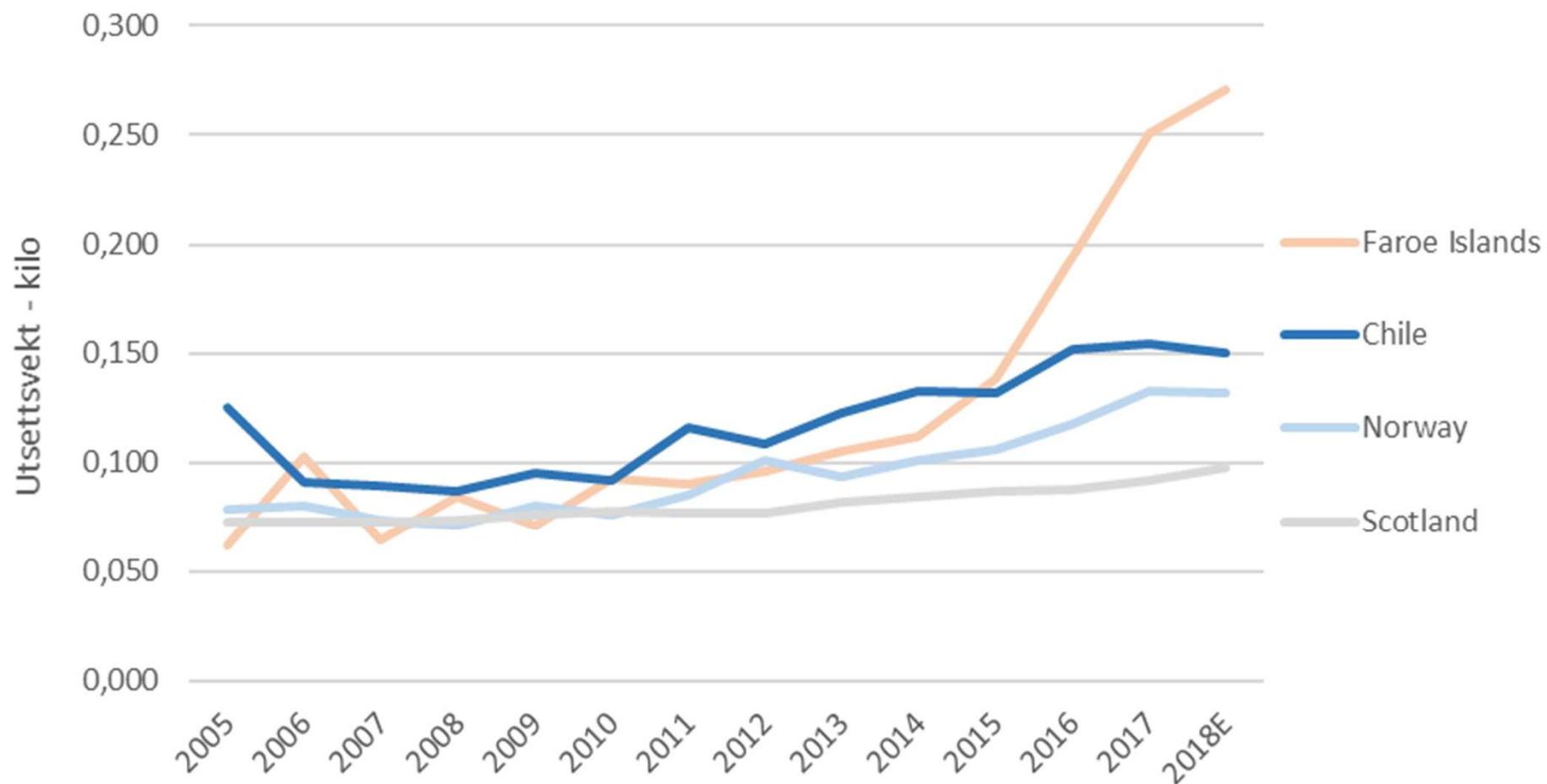
Estimert svinn per generasjon Antall vs. total-utsett

Økonomisk fôrfaktor

Gjennomsnittsvекter – Smoltutsett

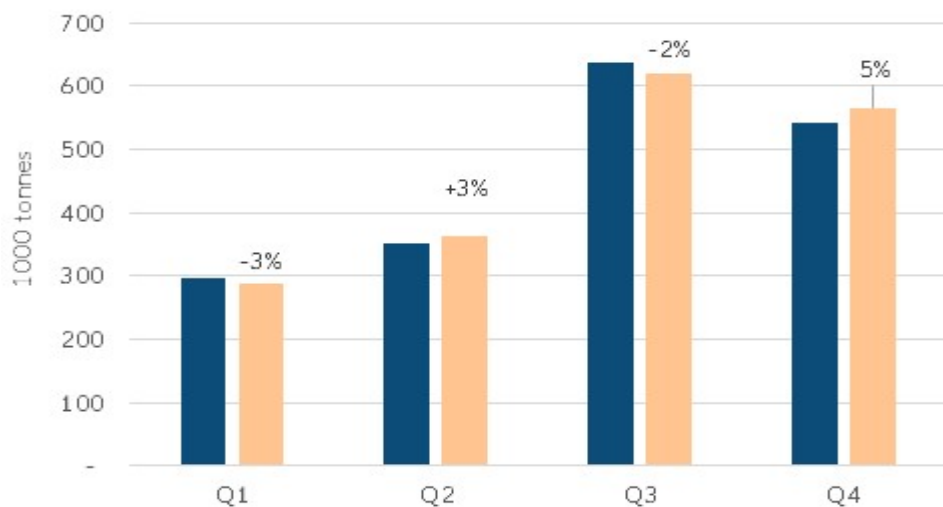

Trender og forventninger - 2019

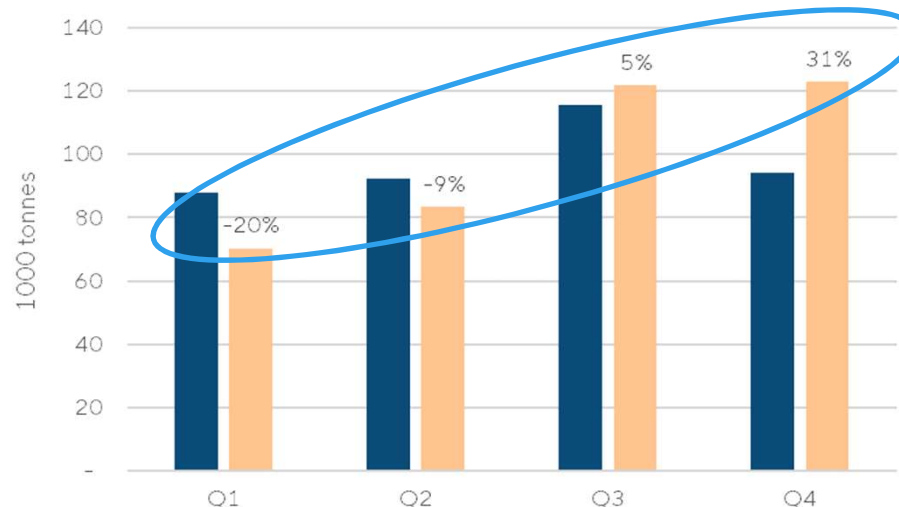
KONTALI

Utvikling i Førsalg til Atlantisk laks – 2018 vs 2017

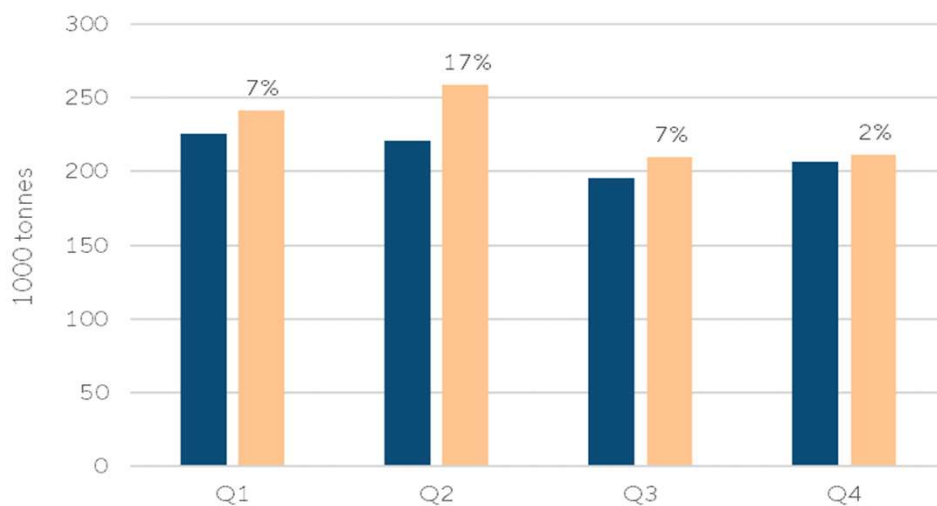
Norge: + 1 %

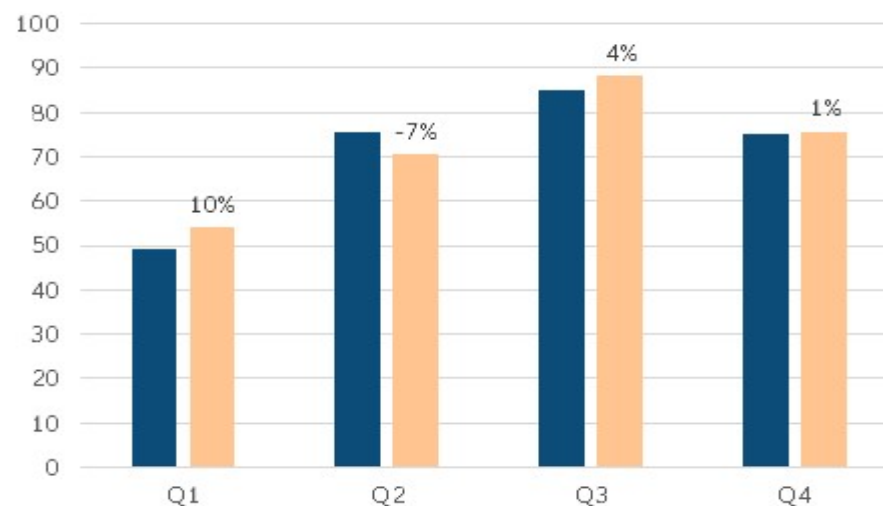
Resten av Europa: + 3 %

Chile: + 8 %

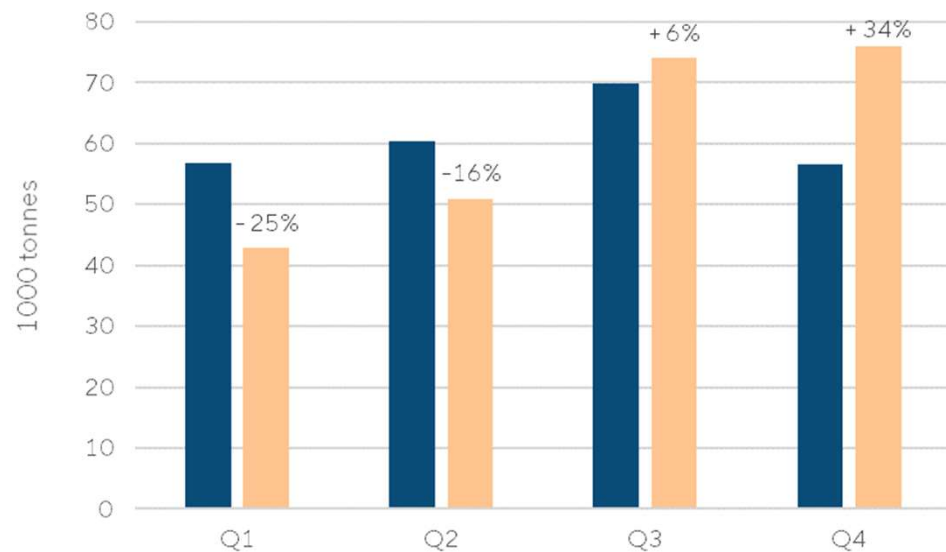

Nord-Amerika; + 1 %

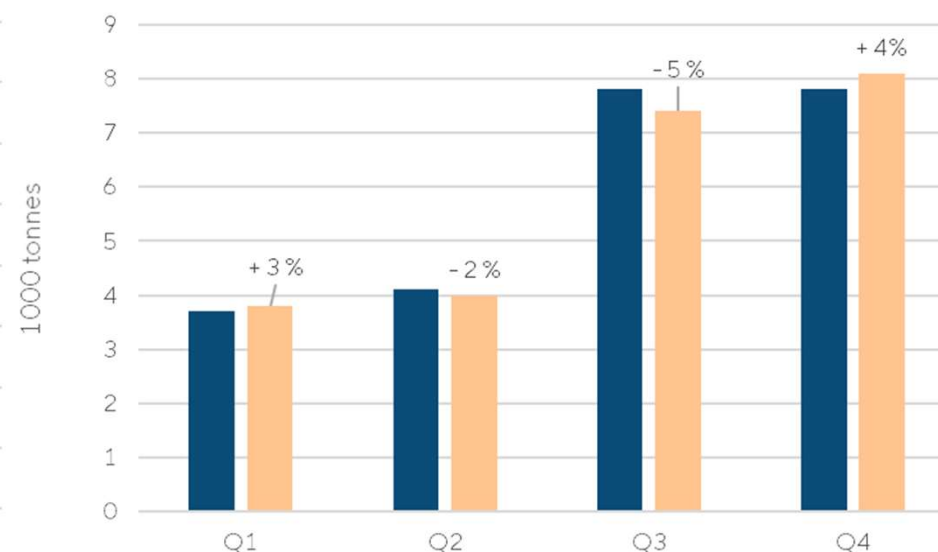

Utvikling i Førsalg - Resten av Europa...

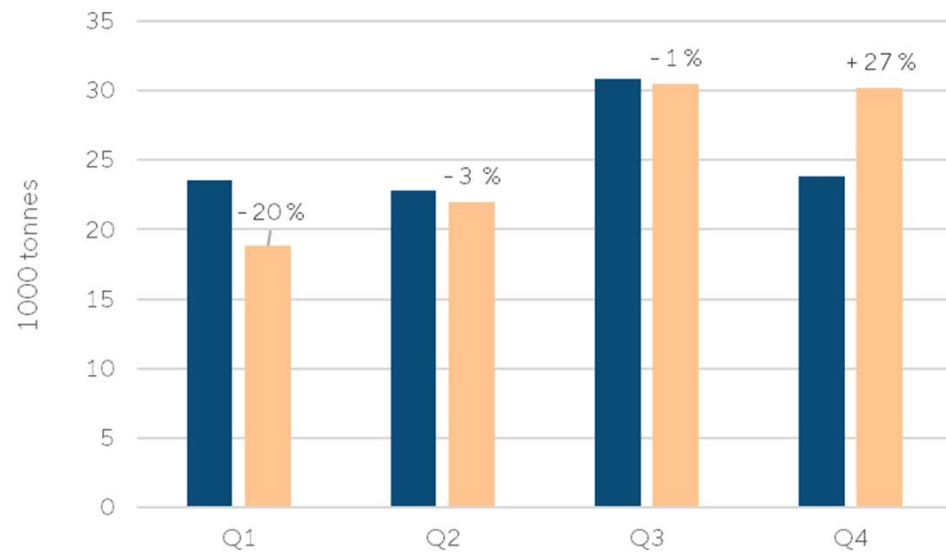
Skottland: + 1 %

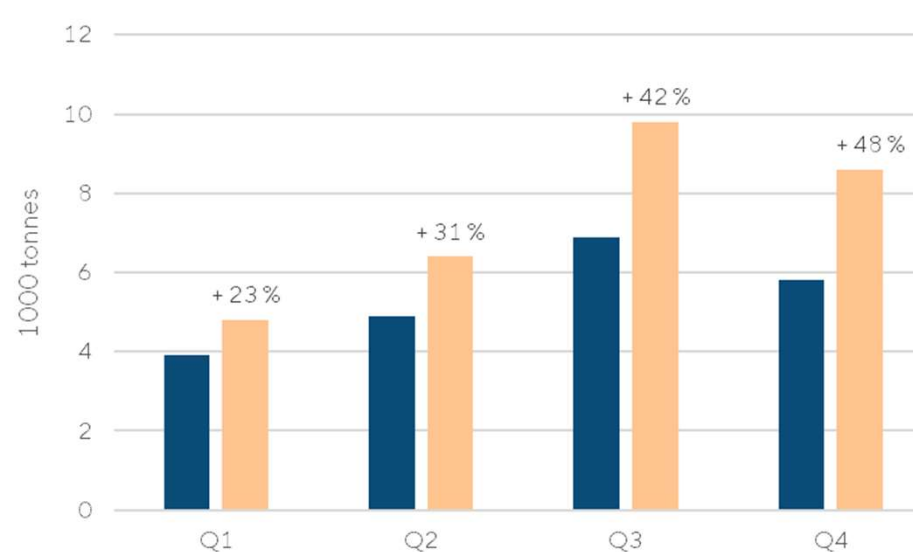
Irland: + 0 %

Færøyene: + 0 %

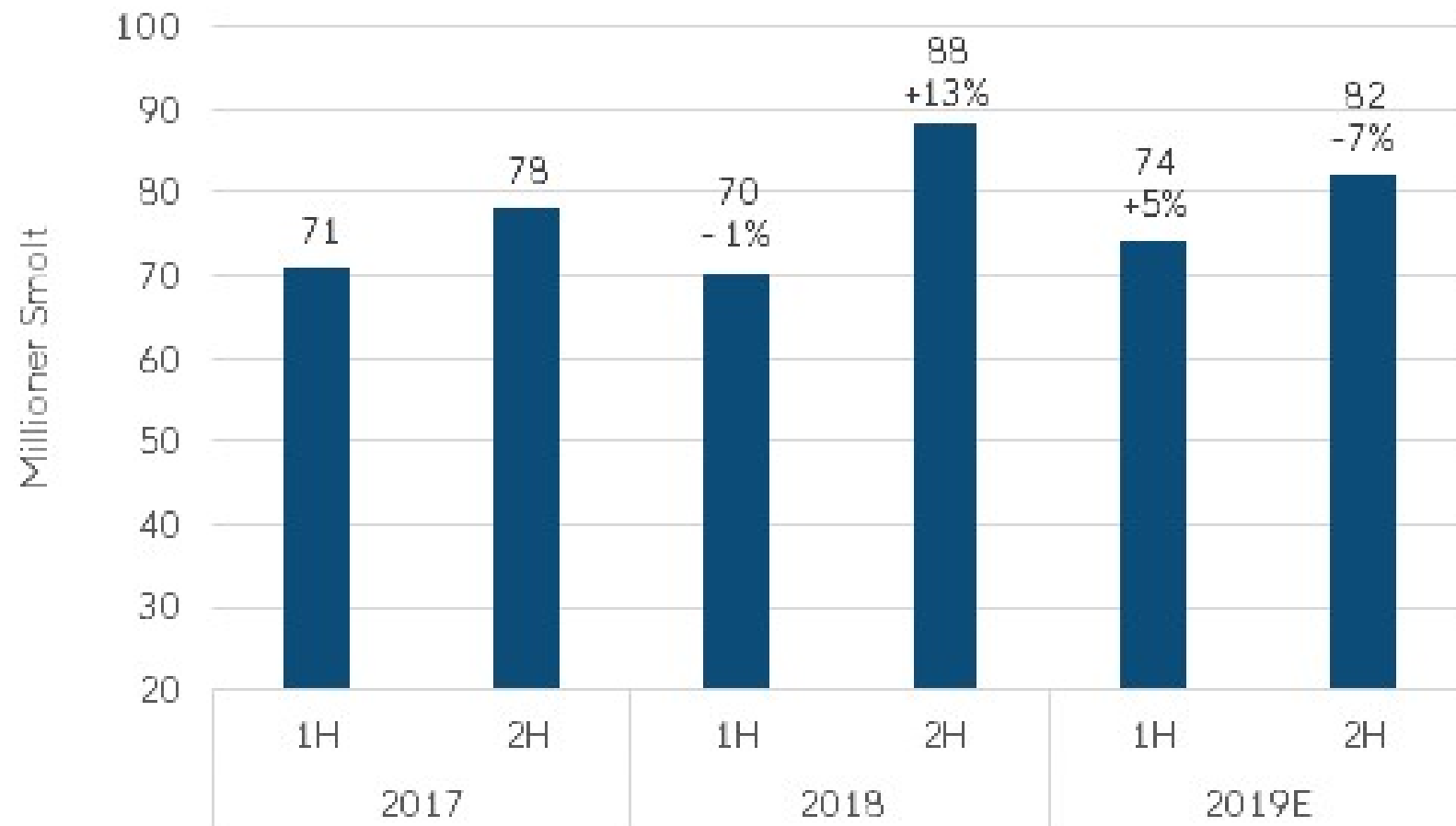
Island; + 38 %

Smolt-utsett; Atlantisk laks - NORGE

Smolt-utsett; Atlantisk laks - CHILE

Utsikter for 2019 – Atlantisk Laks

Slaktebehov og Markedsfordeling (I tonn WFE)

Slaktekvantum

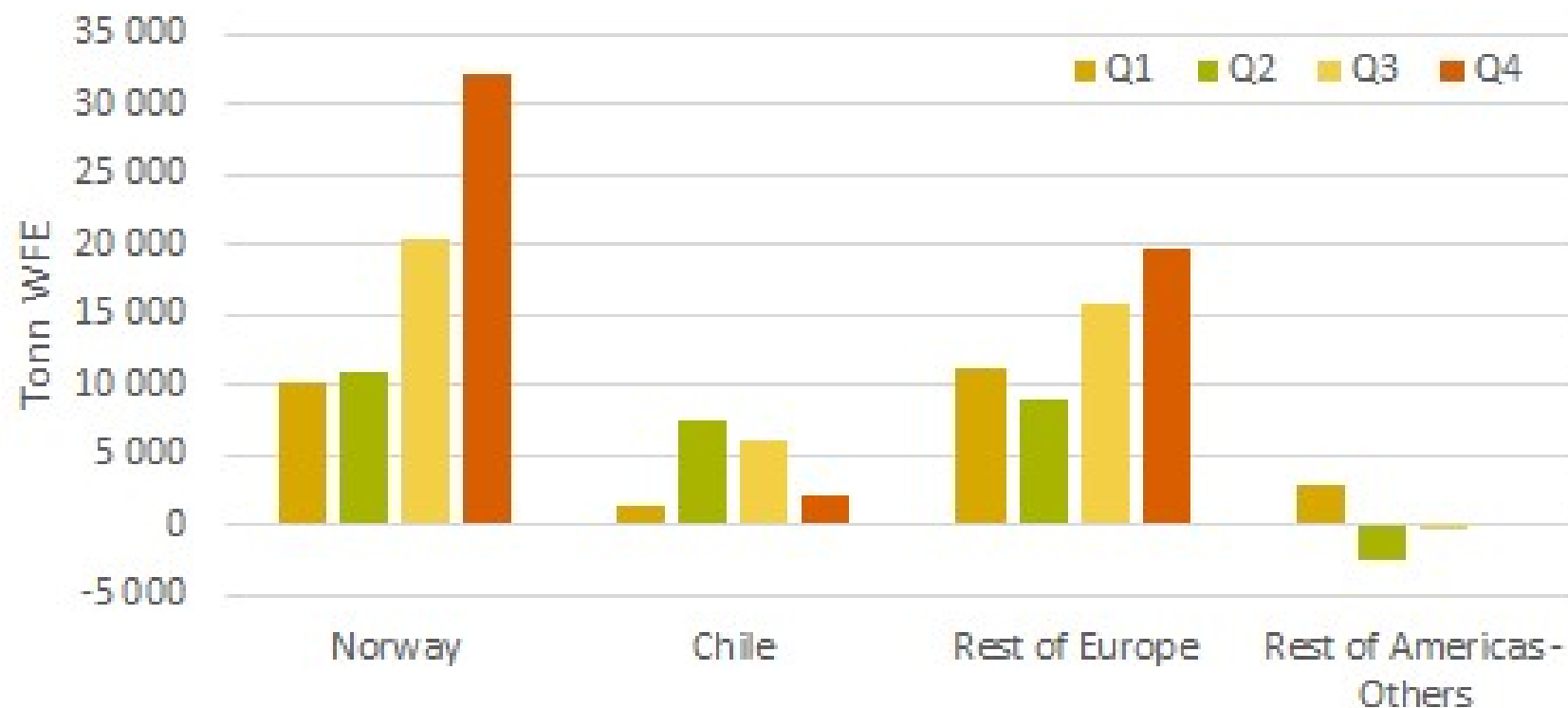
	2018E					
	2017	2018	Chg.	Modell	Chg.	Range
Norge	1208	1253	4 %	1327	6 %	1300 - 1350
Chile	564	677	20 %	695	3 %	590 - 720
UK	177	154	-13 %	179	17 %	150 - 182
Nord-Amerika	161	164	2 %	164	0 %	165 - 168
Færøyene	80	72	-11 %	80	12 %	74 - 82
Andre	104	98	-5 %	120	22 %	112- 125
Totalt	2294	2418	5 %	2565	6 %	2500 - 2620

Markedsfordeling

	2018E					
	2017	2018	Chg.	Modell	Chg.	Range
EU	1023	1063	4 %	1121	5 %	1090 - 1160
USA	442	475	7 %	515	9 %	480 - 530
Russland	78	97	24 %	110	13 %	100 - 115
Japan	64	60	-6 %	63	5 %	60 - 68
Brasil	92	100	9 %	105	5 %	100 - 110
Kina/HK	87	98	13 %	110	12 %	105 - 110
Andre	480	516	7 %	554	7 %	535 - 570
Totalt	2266	2408	6 %	2577	7 %	2490 - 2640

Utsikter for 2019 – Slaktebehov Atlantisk Laks

Endring fra 2018 – Profil gjennom året & per Region

Brexit ?? – Effekter for Færøysk Laks

- UK representerer 9 % og 8 % av hhv volum og verdi for Færøynes lakse-eksport
- UK er også en vesentlig «HUB» for distribusjon av Færøysk laks til fly-/fersk-markeder (USA, Asia.....)
- Færøyene har allerede fremforhandlet en «Post-Brexit-avtale» med UK..

WELL DONE !!

Brexit ?? – Effekter for Færøysk Laks

A

- Import av Færøysk laks til UK– Kan i en overgangsperiode oppnå en smidigere og lettere adgang versus Norsk laks.
- Med forventet vekst i Skotske slaktevolumer og dermed øket «selvforsynings-grad», vil dette ha mindre betydning nå i 2019, enn det f.eks ville hatt i 2018.
- Smidighet ifht. logistikk / eksport-/transitt-dokumenter, kan være avgjørende for transitt-forsendelser til oversjøiske markeder

B

- Brexit kan også ha effekter for hvordan konkurransen mellom Skotsk og Færøysk laks utvikler seg (Spesielt USA – Kina)
- Skotsk laks – Midlertidige eller varige hindringer -> Større rom/behov for Færøysk laks
- Brexit – Videre svekkelse av GBP -> Skotsk laks «billigere og mer konkurransedyktig»

Utvikling i Kostnader & Konkurranseskraft

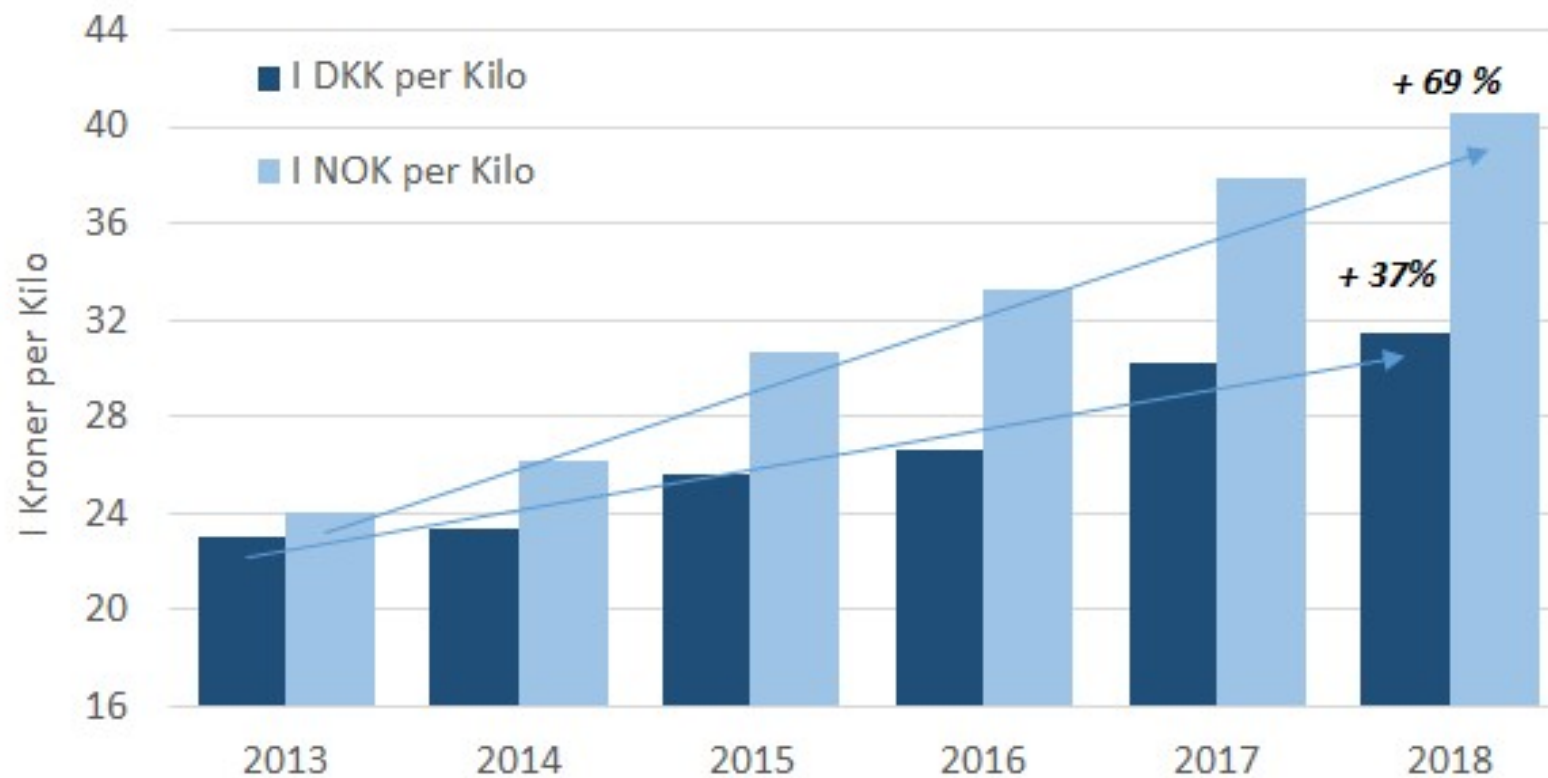
KONTALI

Valutautvikling – I disfavør Færøyene også i 2018

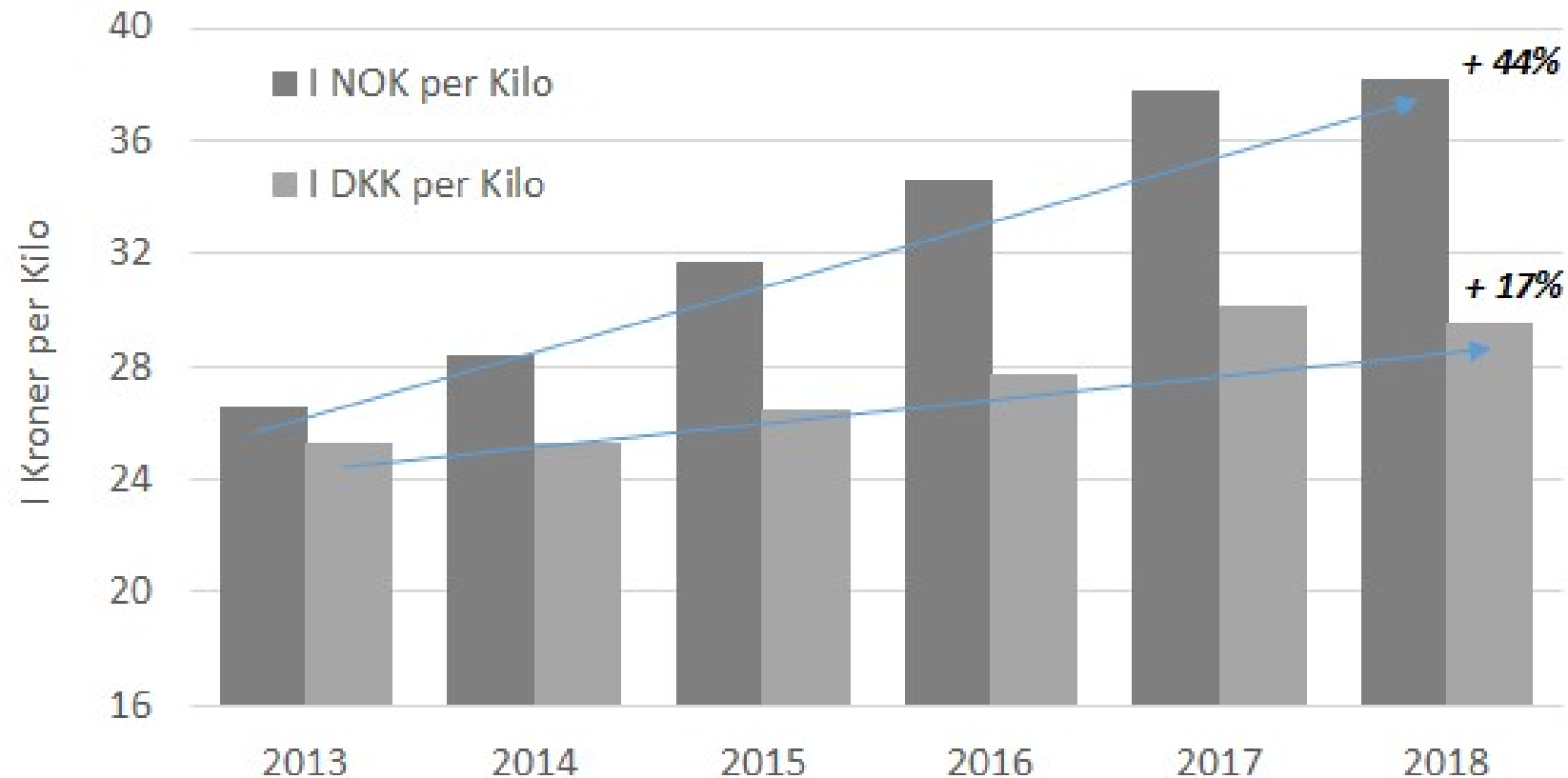
DKK vs.:	2013	2014	2015	2016	2017	Endring 17 vs 16	2018	Endring 18 vs 17	Endring 18 vs 13
EUR	7,46	7,45	7,46	7,45	7,44	0 %	7,45	0 %	0 %
RUB	0,18	0,15	0,11	0,10	0,11	12 %	0,10	-11 %	-43 %
USD	5,62	5,61	6,72	6,73	6,59	-2 %	6,31	-4 %	12 %
CNY	0,91	0,91	1,07	1,01	0,98	-4 %	1,04	7 %	14 %
GBP	8,78	9,25	10,28	9,09	8,49	-7 %	8,42	-1 %	-4 %

DKK vs.:	2013	2014	2015	2016	2017	Endring 17 vs 16	2018	Endring 18 vs 17	Endring 18 vs 13
NOK	0,96	0,89	0,83	0,80	0,80	0 %	0,78	-3 %	-19 %
ISK	0,046	0,048	0,051	0,056	0,062	11 %	0,058	-5 %	27 %
GBP	8,78	9,25	10,28	9,09	8,49	-7 %	8,42	-1 %	-4 %

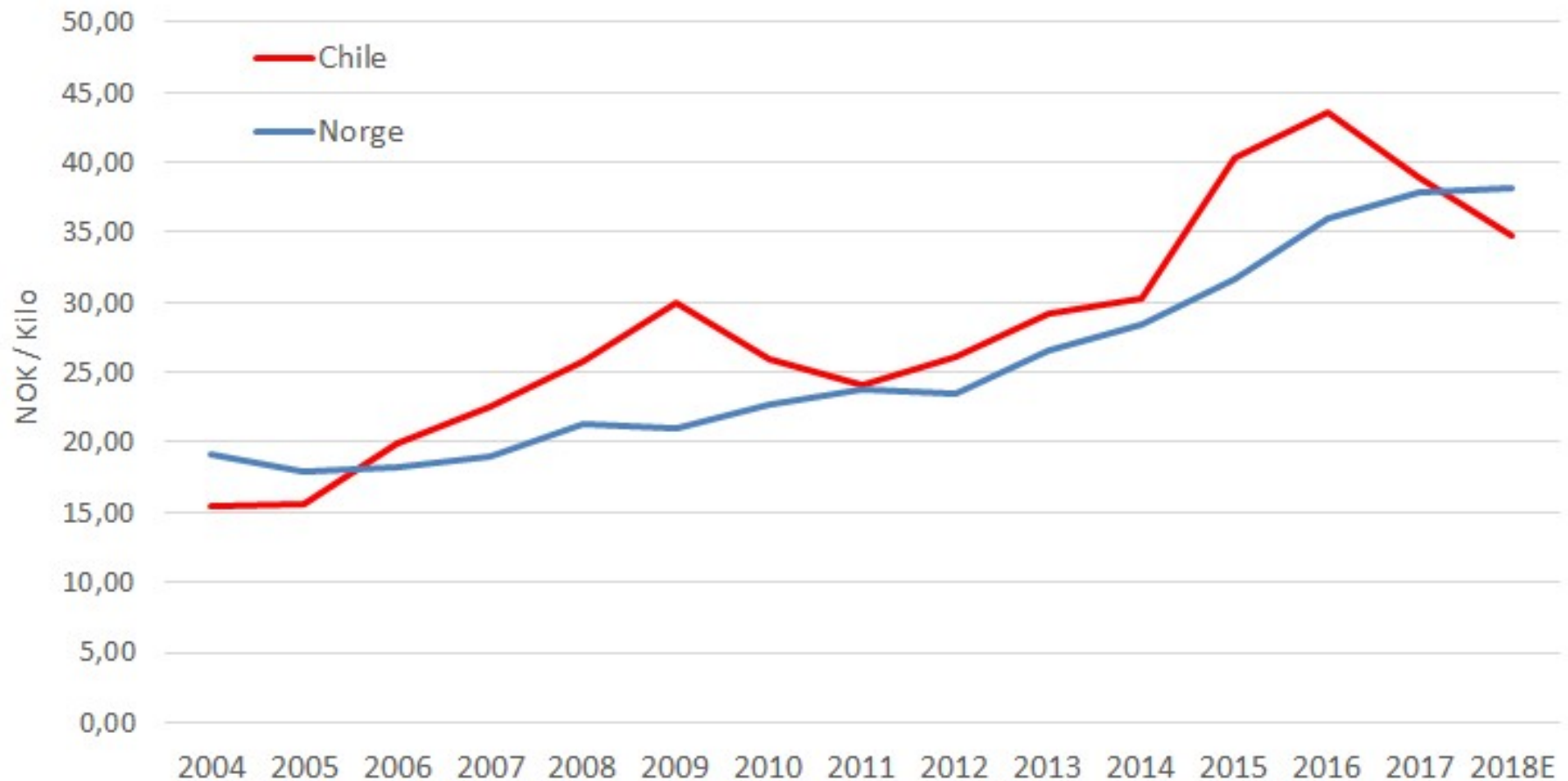
Estimert Kostnadsnivå Færøyene; Målt i både DKK og NOK

Estimert Kostnadsnivå Norge; Målt i både NOK og DKK Høyere kostnadsøkning siste 5 år enn Færøyene, men....

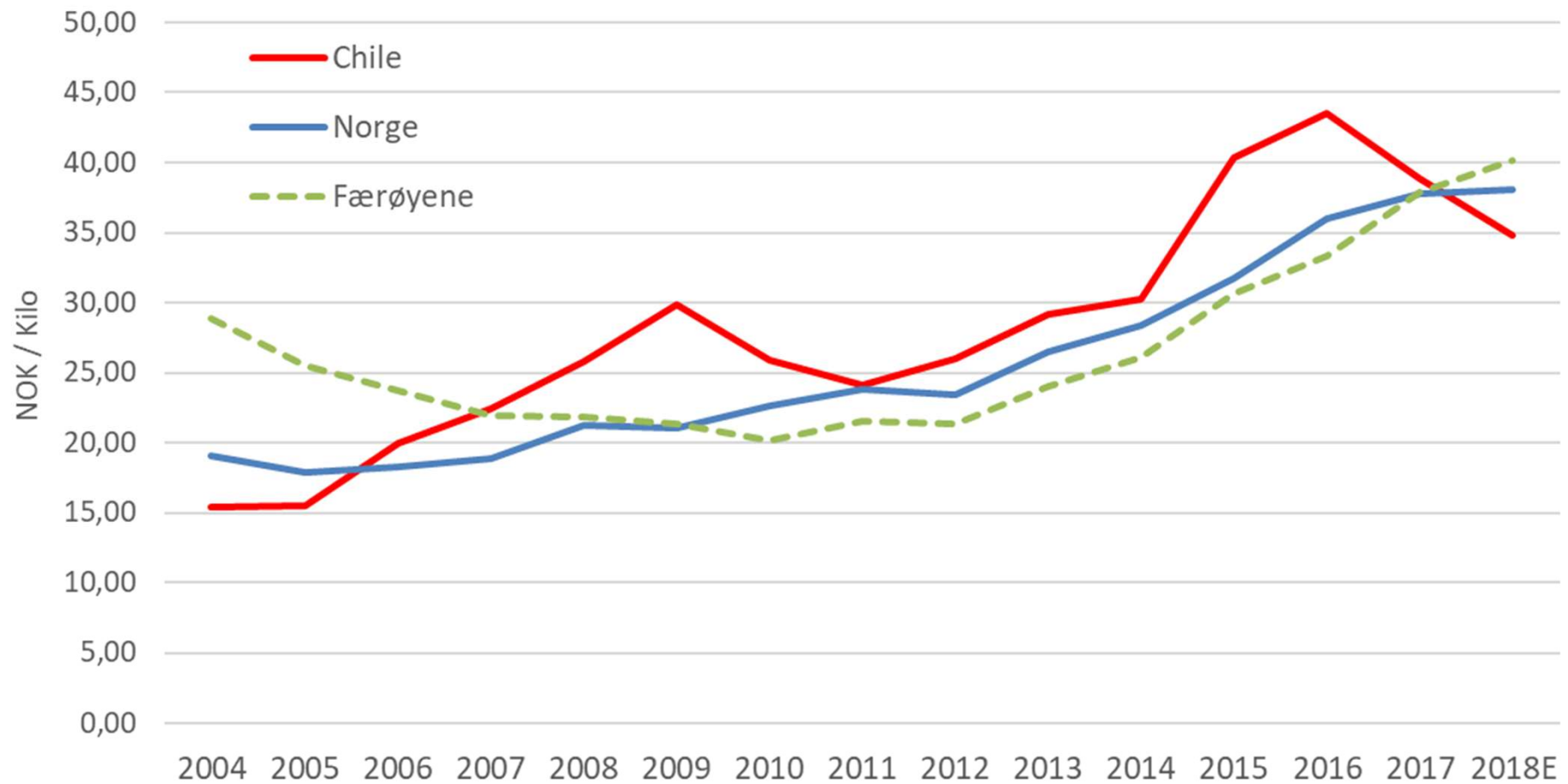
En Benchmark over tid – Estimerte produksjonskostnader* Atlantisk Laks

KONTALI *Per kilo sløyd, pakket EXW slakteri

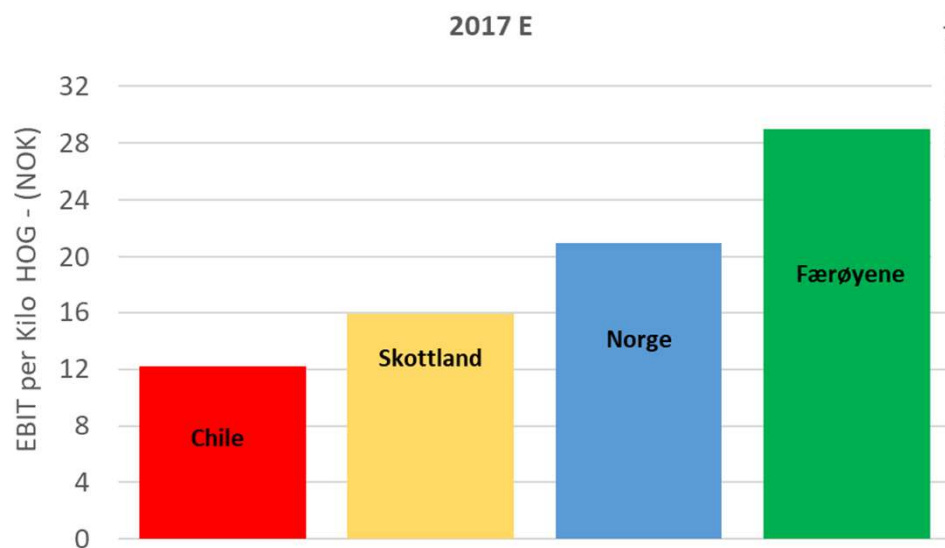
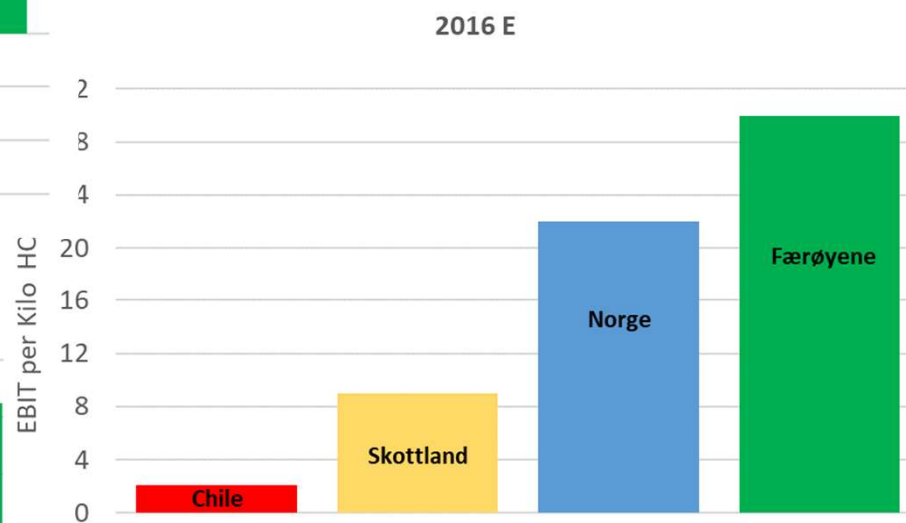
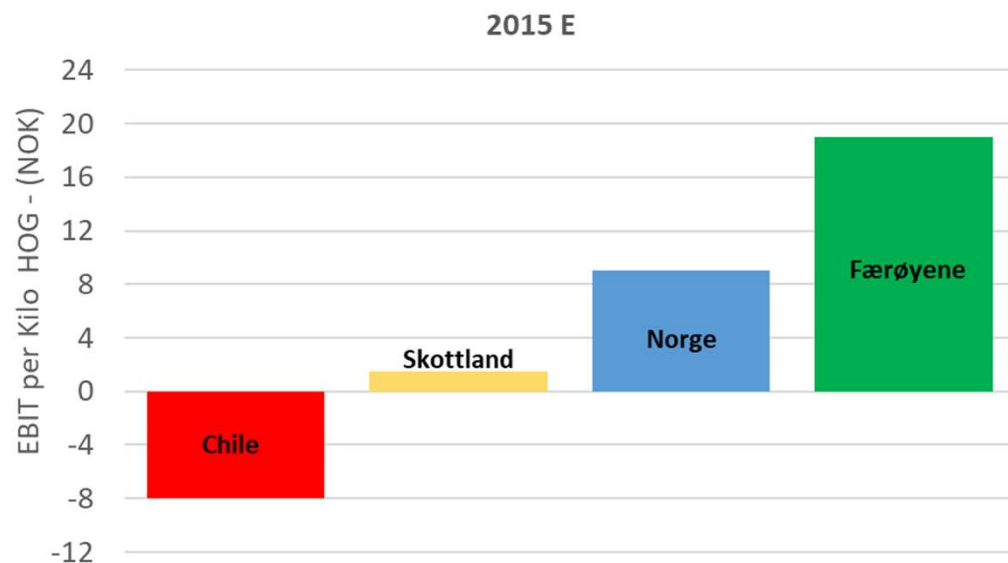
Systemizing the world of aquaculture and fisheries

En Benchmark over tid – Estimerte produksjonskostnader* Atlantisk Laks

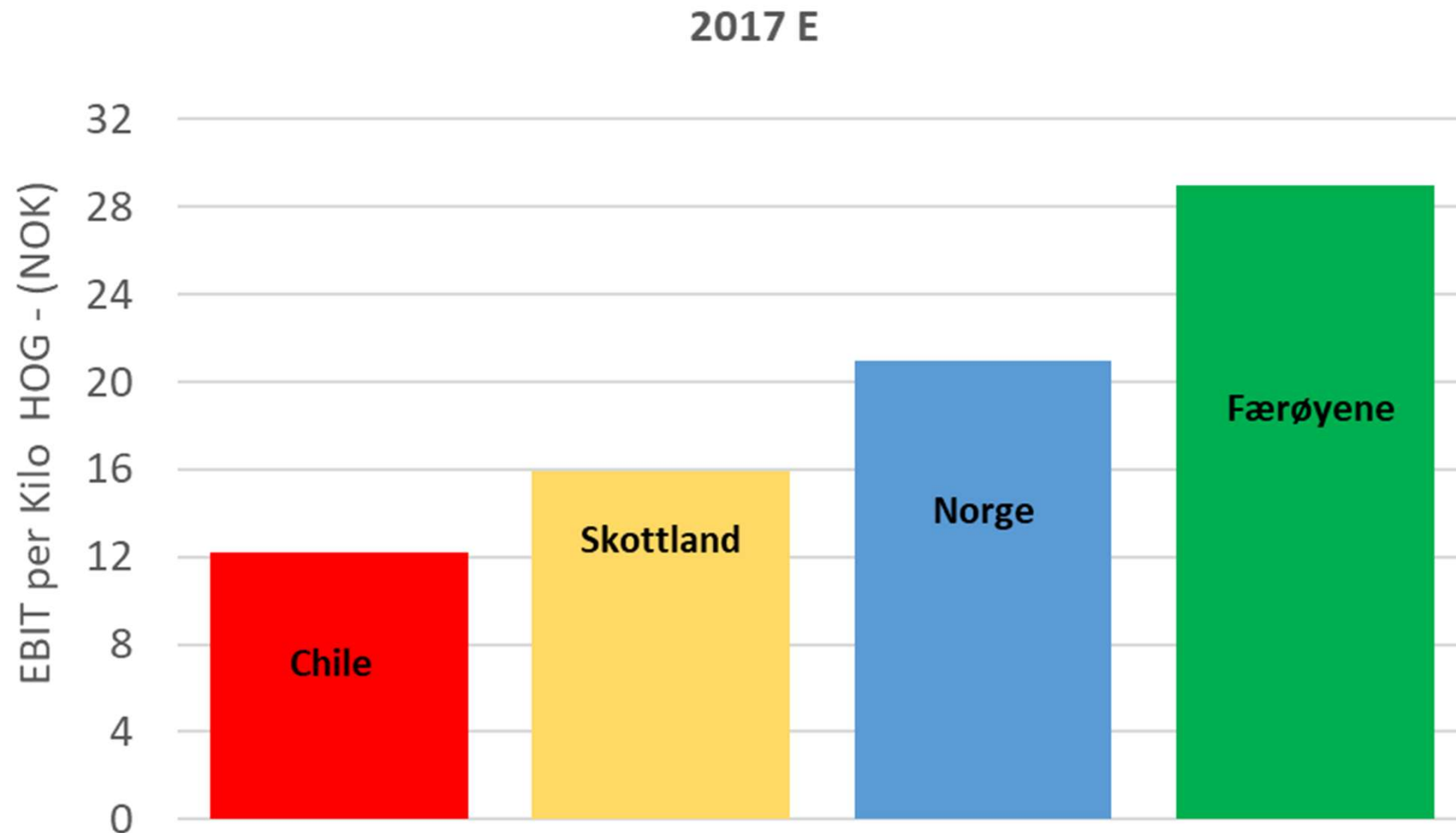

Estimert Inntjening per Kilo – En Benchmark

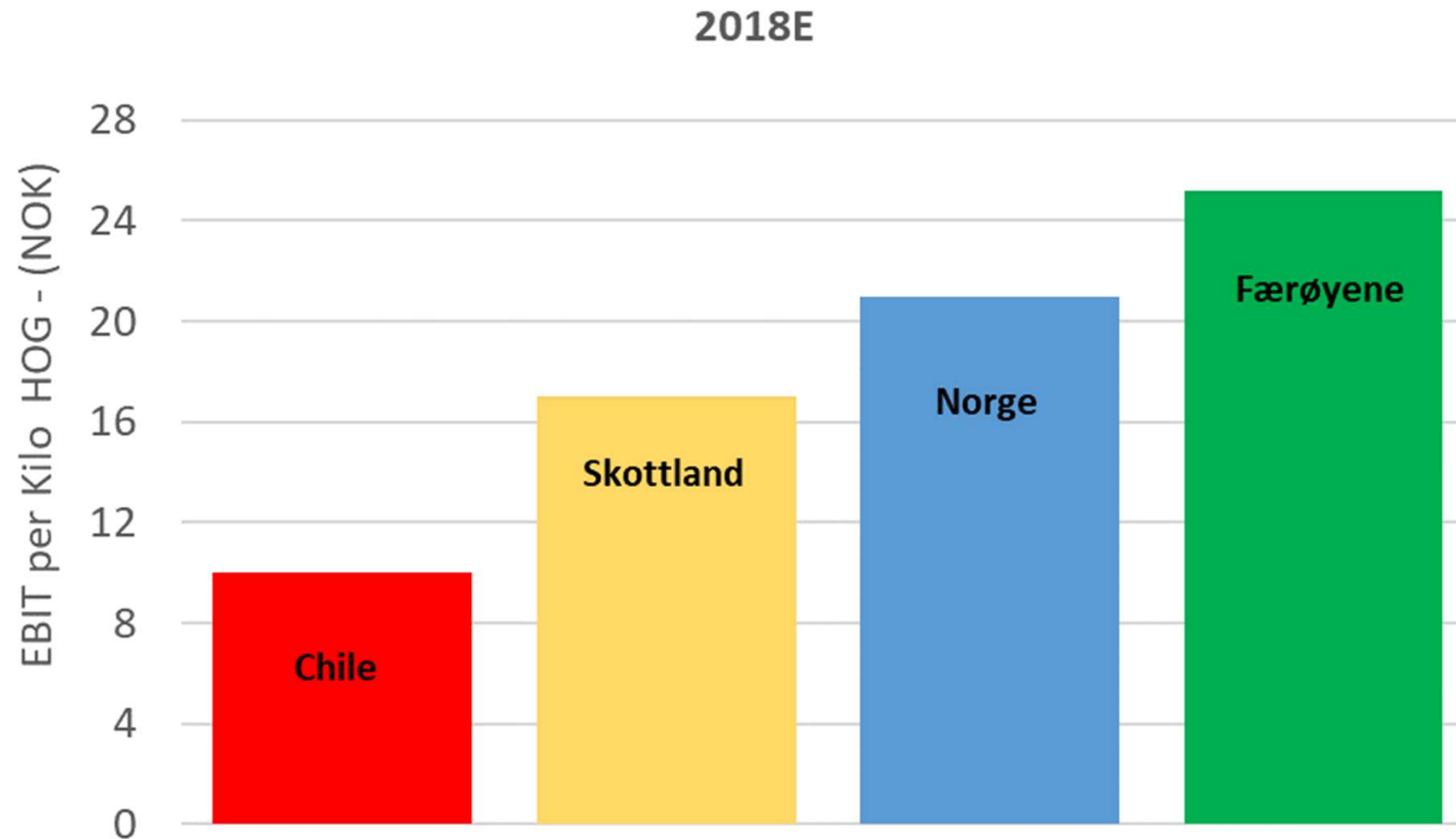
EBIT / Kilo i NOK; 2015 - 2017

Estimert Inntjening per Kilo – En Benchmark EBIT / Kilo i NOK; 2015 - 2017

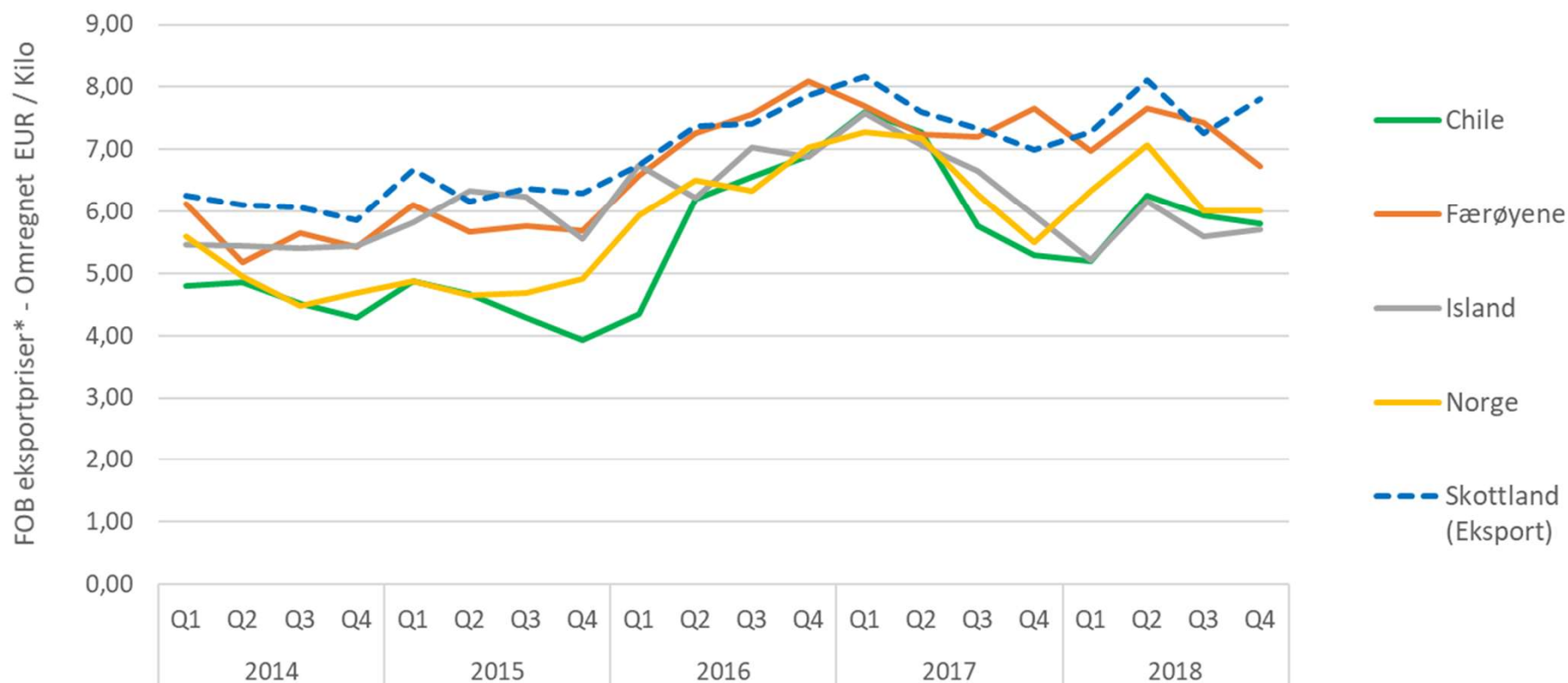

Estimert Inntjening per Kilo Færøyene fremdeles i ledelsen – Men avstanden minker...

Når Færøyene er best på inntjening

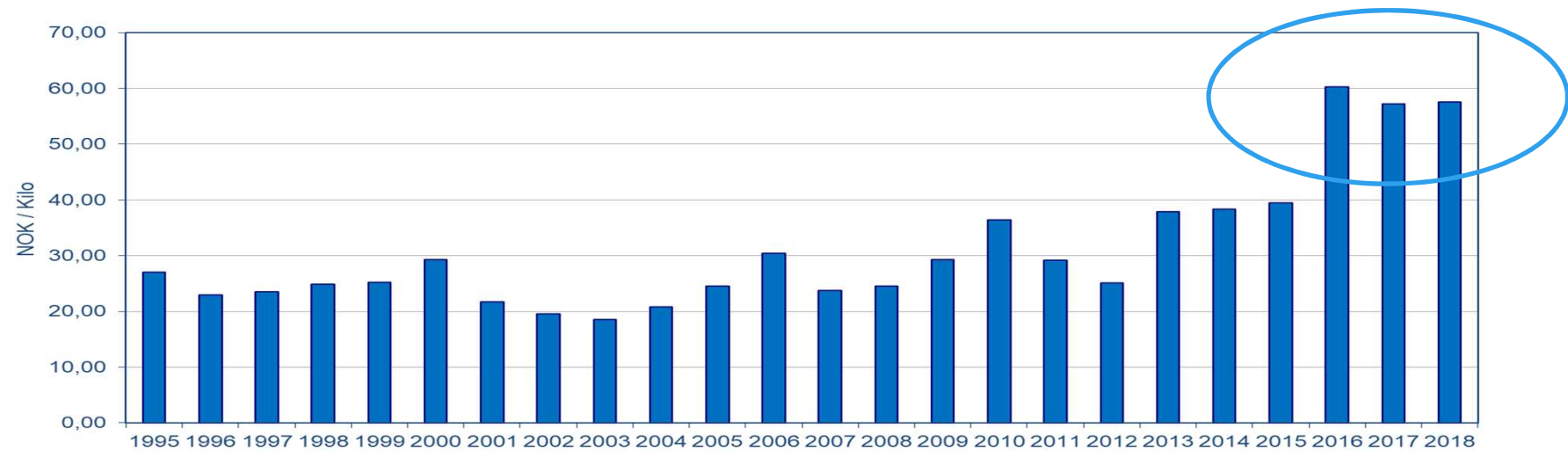
-> Pris-premium en sterk driver bak fortsatt posisjon

Pris og Inntjening
Driverer bak så mangt.....

KONTALI

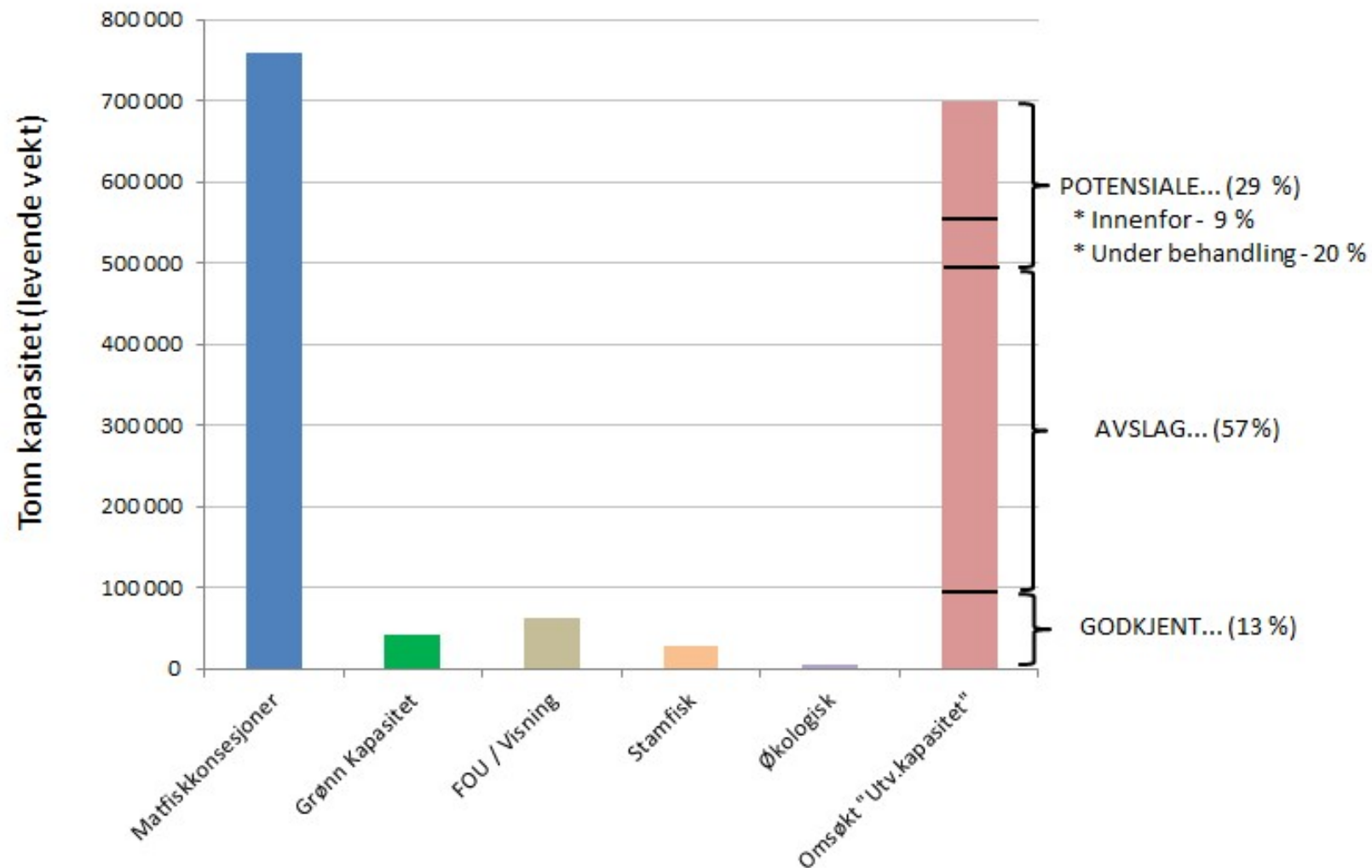
Driveren bak så mangt...

- Effekter:

- Verdsettelse/Prising av selskaper og rettigheter -> Økt kraftig
- Fokus på / Forsøk med andre produksjonsformer -> Intensivert
- Økt omsetning /Inntjening -> Flere vil «delta på festen» og «ha en del av kaka»

Utviklingskonsesjoner – Norge – 104 Omsøkte konsepter....

KONTALI

Hva skjer med de 70 -80 konseptene som får avslag ?
Selges/Eksporteres/Lisensieres/Kopieres til andre land?

Landbasert Laks – Noen refleksjoner

KONTALI

Landbasert Oppdrett – Atlantisk Laks

Slik blir gigantanlegget til Atlantic

Norwegian Salmon Importer Vikings Label Opening Land-Based Salmon Farm in Dubai

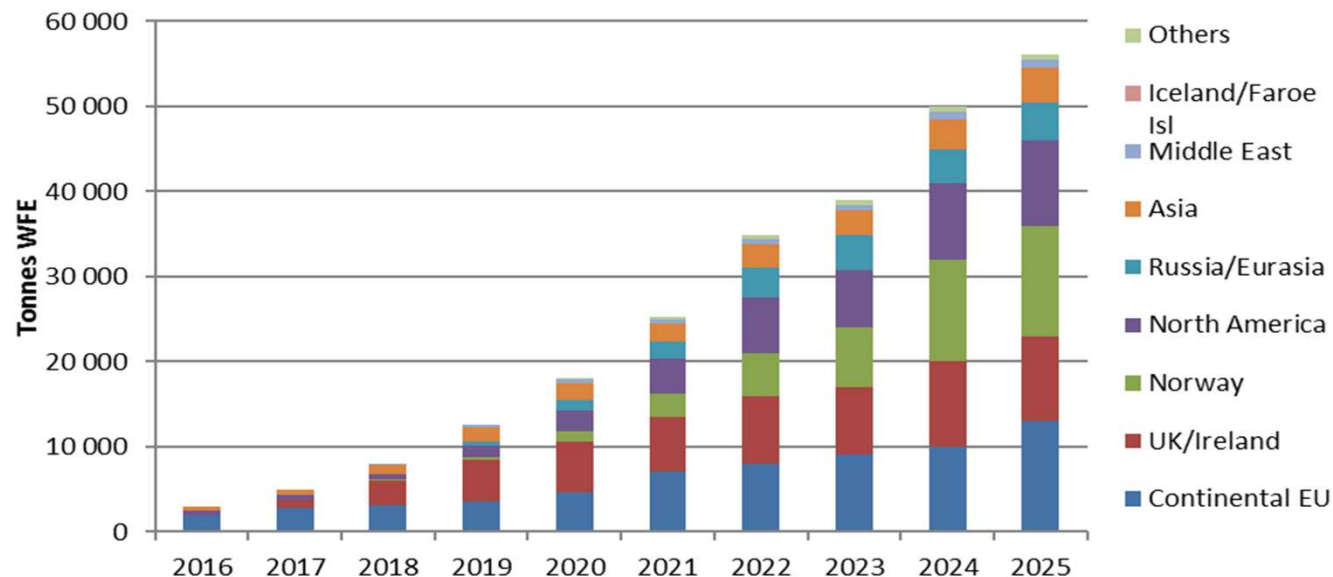
SEAFOODNEWS.COM [SeafoodNews] - July 9, 2018

Vil produsere 4.000 tonn matfisk på land i Sør-Afrika

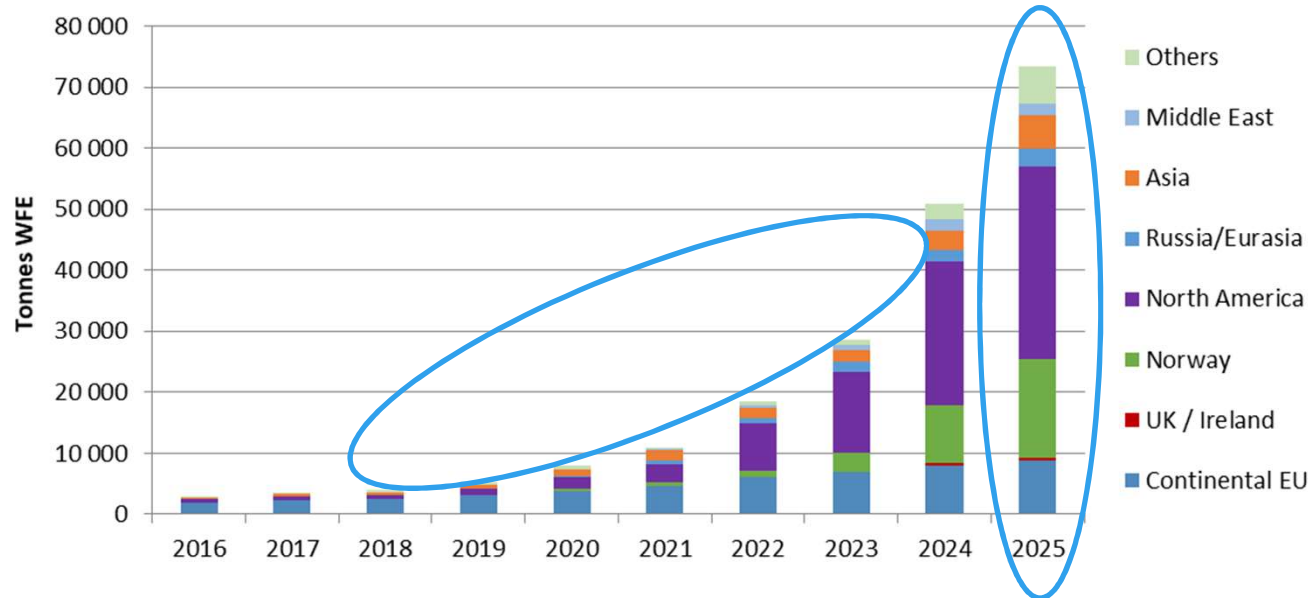
Landbasert Oppdrett – Atlantisk Laks

Hva er planer / visjoner– Og hva er realistiske volum-forventninger?

KONTALI ANALYSE Vurdering Primo 2016

KONTALI ANALYSE Vurdering Primo 2019

KONTALI

Landbasert Oppdrett – Enkelt Scenario

Dersom kapasiteten bygges:

- Store og usikre* grunninvesteringer
- Vil budsjetter på hhv Kostnader og Kapasitet – holde stikk ?
- Og, - vil det parallelt med utbygging – komme nye, varige midler mot lus

Hva baseres Kalkyler på ? Pris = NOK 60 ?

Investering – NOK 80 / kilo Kapasitet ?

Kapasitet – Tetthet på 75 kg / m³ ?

Overlevelse – 90 % ?

Sensitivitet vs. Basis (NOK 80 / kilo) (Samt 75 kg/m ³ - 90 % Overlevelse)	Kostnadsoverskridelser	
	Investering per Kilo teoretisk Kapasitet	
Faktisk oppnådd produksjon (Funksjon Tetthet/Overlevelse)	NOK 90 / Kilo	NOK 100 / Kilo
~ 60 kg / m ³ <i>Endring fra Basis</i>	NOK 113 / kilo 41 %	NOK 125 / kilo 56 %
~ 50 kg / m ³ <i>Endring fra Basis</i>	NOK 135 / kilo 69 %	NOK 150 / kilo 88 %

Grunnrente – Skatter – Avgifter

Manglende volumvekst -> Høye laksepriser -> God Inntjening

Myndigheter:

I kappløp om å tilby konkurransedyktige skatteregimer (Mobile skatteobjekter)
Ser i økende grad på fiskeri/havbruk + andre – for å kompensere (Immobilie «)

Norge – Har vært og er et sentralt «Blikkfang / Utstillingsvindu», Innen Lakseproduksjon

** Salg av marginal-kapasitet til markedspris*

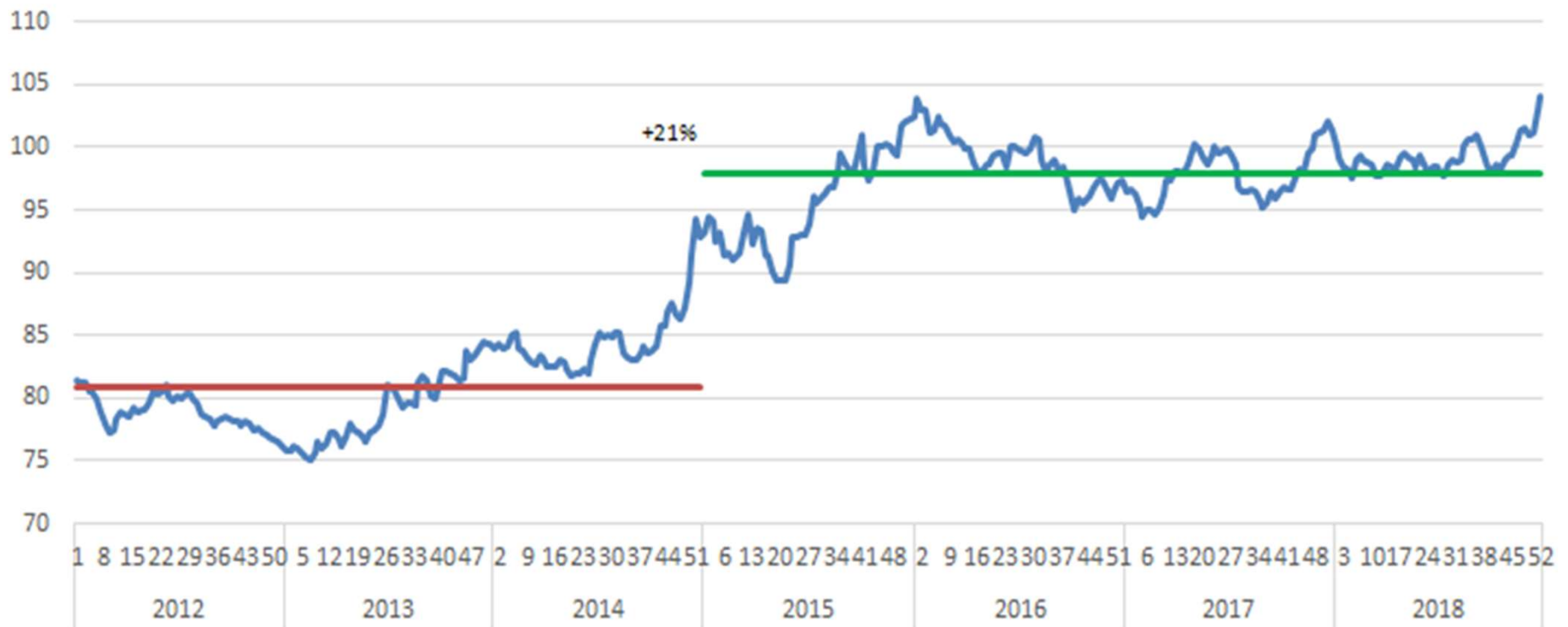
** Auksjonering av marginalkapasitet til høystbydende*

** Vurderer innføring av grunnrenteskatt (åla Vannkraft eller Petroleum)
(uten å eie «konklusjonen» på at det finnes en grunnrente å beskatte)*

Noen ser også til Færøyene – med en Omsetningsavgift, med trappetrinn for å hindre for høy belastning i lavpris-perioder. Svært mye enklere (billigere) å administrere...

Den Norske laksenæringen – I særstilling mtp. Valuta-effekt;
Ikke alt er nødvendigvis varig grunn-rente

Valuta – Norge; Kan forklare en forbedring på over 20 %
I økt konkurransekraft for norsk laks inn mot markedet*

Hva med **Færøyene**?

Ekstraordinært god inntjening er ikke valuta-drevet...

Men hvor mye er Grunnrente versus Dyktighet?

KONTALI

Systemizing the world of aquaculture and fisheries

* Index – Basert på handelsvektet valutakurv

Oppsummering

- Færøyene – Fremdeles best på inntjening per kilo
- Forbigått av Chile på flere produktivitetsfaktorer i 2018..
- Men – Høyest slaktevekt, som også bidrar til at «Pris-premium» opprettholdes
- Færøyene har hatt lavere kostnadsvekst enn Norge de siste 5-6 årene, målt i lokal valuta. Kostnadsdriverne har i stor grad vært de samme.
- Omregnet til “markeds-/felles-valuta” er Færøyene også forbigått på kost, av Chile; og Norge.
- Posisjonene «kan endres i 2019», men Chile blir nok vanskelig å tukte.....

KONTALI